

Utfordringer, muligheter og samarbeid

En kartlegging av lokale
frivillige organisasjoner i
perioden 2016-2020

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner. Vi jobber for å skape større rom for frivilligheten gjennom å utvikle en god frivillighetspolitikk og forbedre organisasjonenes rammevilkår.

Frivillighet Norge består av ca. 300 medlemsorganisasjoner fra alle felt innen frivillig virksomhet. Frivilligheten i Norge representerer 10 millioner individuelle medlemskap og 100 000 lag og foreninger over hele landet. Frivillighet Norge er frivillighetens kompetansebase, talerør og dialogpartner for myndighetene.

Frivillighet Norge har kontor i Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo.
Tlf.: 21 56 76 50

post@frivillighetnorge.no | www.frivillighetnorge.no

Rapporten er utarbeidet av Rambøll Management Consulting, på vegne av Frivillighet Norge. Materialet i denne undersøkelsen er omfattet av opphavsretten og åndsverklovens bestemmelser. Innholdet kan ikke brukes uten avtale med Frivillighet Norge.

INNHOOLD

Innledning	4
Prosess og metode	5
Frivillig sektor og kommunal frivillighetspolitikk	6
Hovedfunn	7
1. Beskrivelse av foreningene	10
Deltakelse	10
Foreningene	11
2. Menneskelige ressurser: medlemmer og rekruttering	12
Medlemmer	12
Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige	13
3. Økonomi, kommunal støtte og lokaler	15
Kommunal støtte	15
Muligheter for finansiering av nye aktiviteter i foreningene	17
Lokaler	17
Tilfredshet med lokaler	19
4. Samarbeid	21
Samarbeid med andre lag eller foreninger	21
Vurdering av samarbeid med andre lag eller foreninger	22
Ønske om samarbeid med andre lag eller foreninger	23
Samarbeid med næringslivet	24
Vurdering av samarbeid med bedrifter og næringsliv	25
Ønske om samarbeid med bedrifter eller næringsliv	25
Samarbeid med kommunen	27
Vurdering av samarbeid med kommunen	27
Kommunens ønske om samarbeid	28
Ønske om samarbeid med kommunen	30
Møtearenaer for frivillighet og kommune	30
5. Målsetninger og hindringer	31
Foreningenes viktigste utviklingspunkter	31
Resurser for arbeid med kommunal frivillighetspolitikk	32
De ti frivillighetspolitiske bud	33
Frivillig.no og Ungfritid.no	34
Fritidserklæringen	34
Liste over figurer	36
Liste over kartlegginger	38

Innledning

Siden 2014 har Frivillighet Norge gjennomført kartlegginger av frivilligheten i kommuner rundt om i landet. Denne rapporten er basert på et utvalg av spørsmål fra 33 kartlegginger blant frivillige organisasjoner i kommuner eller bydeler. Dette datagrunnlaget tar utgangspunkt i perioden 2016-2020. Disse kartleggingene er gjort av Frivillighet Norge på bestilling fra den enkelte kommune. Målet for kartleggingene er å gi kommunene informasjon både om status for de frivillige organisasjonene i kommunen, hvordan de oppfatter kommunen som samarbeidspartner og hvordan de ønsker å utvikle seg i fremtiden.

Dette arbeidet har gitt oss et stort datagrunnlag med informasjon om organisasjoner i kommuner med forskjellig størrelse og geografisk beliggenhet. Til denne rapporten har vi valgt ut noen av de kvantitative spørsmålene med vekt på organisasjonenes samarbeid med kommunen og mulighet for vekst og utvikling. På flere av spørsmålene brytes det også ned på hva slags type organisasjoner det er snakk om, for å se om man kan se tendenser til at forskjellige typer foreninger opplever ulike utfordringer.

Prosess og metode

Rapporten er utarbeidet basert på totalt 33 kartlegginger i norske kommuner og to bydeler i Oslo kommune som er gjennomført mellom 2016 og første halvår 2020. Rapporten baserer seg på besvarelser til 3750 organisasjoner som har svart på mer enn ett spørsmål. 3546 organisasjoner har oppgitt av de har aktivitet i den aktuelle kommunen eller bydelen, og var dermed kvalifiserte til å delta. Undersøkelsene er gjennomført med digitale spørreskjema primært sendt ut på mail, med mulighet for en besvarelse per organisasjon.

Resultatene er basert på alle respondentene, og sier dermed ikke noe om hvordan den enkelte kommune har kommet ut. Det er heller ingen mulighet til å sammenligne mellom kommunene i denne rapporten.

Kartleggingene er gjort på bestilling fra kommunene. I de fleste tilfeller er dette en del av kommunenes arbeid med å utvikle, eller videreutvikle, en frivillighetspolitikk. Kommunen er også hovedkilden

til kontaktinformasjon til organisasjonene. I tillegg til kommunenes kontaktinformasjon til organisasjonene er listene supplert med informasjon fra frivillighetsregisteret og annen kontaktinformasjon Frivillighet Norge har hatt tilgjengelig.

Respondentene ble bedt om å svare på spørsmål fra fem hovedkategorier: Hva slags type forening de representerer, om foreningens medlemmer, ressurser, og lokaler, samarbeid med andre foreninger, næringsliv og kommune, samt foreningens egne mål og utfordringer. Denne rapporten dekker ikke alle spørsmålene i undersøkelsen, men et utvalg som ble ansett som interessant å se på i et større perspektiv. Målet med den enkelte kartlegging er å gi kommunene oversikt over, og tilbakemeldinger fra, organisasjonene i sin kommune. Derfor inneholder undersøkelsene til hver enkelt kommune både kvalitative og kvantitative spørsmål som er best egnet for bruk i arbeidet i egen kommune.

Frivillig sektor og kommunal frivillighetspolitikk

Frivillig sektor står i en særstilling i Norge. I Norge er det rundt 10 millioner medlemskap i om lag 100 000 lag og foreninger. Ifølge Frivillighet Norges Frivillighetsbarometer har hele 64 % av befolkningen over 15 år deltatt som frivillige og 68 % deltatt på frivillige organisasjoners aktivitet i løpet av de 12 siste månedene.¹ Den frivillige innsatsen utgjør 142 000 årsverk, og det skapes verdier for over 130 milliarder kroner i frivillig sektor². Til sammenligning tilsvarer dette over halvparten av verdiskapningen i industrien i Norge.

Deltakelse i frivilligheten gir mennesker muligheten til å realisere interessene sine og til å bidra til nærmiljøet. Frivillige organisasjoner gir mennesker følelse av lokal identitet, tilhørighet, fellesskap, de skaper gode og inkluderende lokalmiljøer og styrker demokratiet. Så godt som alle kommuner har en

næringspolitikk for å skape vekst og utvikling i det lokale næringslivet, men få kommuner har utviklet en frivillighetspolitikk.

Frivillighet Norge og KS har signert en plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor³. Plattformen presiserer blant annet at kommunen og frivilligheten har ulike roller. Der heter det blant annet at "Kommunen har ansvaret for frivillighetspolitikken og for å tilrettelegge for dialog med frivilligheten. Frivillig sektor må bidra til utvikling av lokalmiljøet." I tillegg presiseres det at samarbeid og samhandling skal baseres på at man er likeverdige parter og at partene må møte hverandre med tillit.

Frivillighet Norge mener at en helhetlig frivillighetspolitikk bør være en del av kommunens planverk og omfatte både hvordan kommunen legger til rette for frivillige organisasjoner og hvordan kommunen og frivillige organisasjoner skal samarbeide.

Anslagsvis 16 % av alle kommuner har et politisk behandlet dokument som omhandler kommunens forhold til frivilligheten⁴. Dette til tross for alt det frivillig innsats tilfører samfunnet. Forskning viser at kommuner som har en frivillighetspolitikk oftere har samarbeid med frivillige organisasjoner på flere områder, og at den påvirker hvordan kommunen prioriterer frivillig sektor⁵.

Målet med en frivillighetspolitikk bør være at kommunen skal legge til rette for at frivilligheten får gode vilkår slik at de kan skape gode aktiviteter. Ved å kartlegge og gå i dialog med den lokale frivilligheten vil man få svar på de utfordringene organisasjonene møter lokalt og hvordan man kan jobbe bedre sammen.

1 En årlig undersøkelse som gjennomføres av TNS Gallup, se <http://www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Frivillighetsbarometeret/Frivillighetsbarometeret2018.pdf>

2 I følge SSBs satellittregnskap for frivillig sektor, se www.ssb.no/orgsat/

3 Se www.frivillighetnorge.no/filestore/Dokumenter/Plattformforsamplingsamarbeidmellomfrivilligogkommunalsektor.pdf

4 Frivillighet Norge har en oppdatert oversikt over kommuner som har vedtatt en frivillighetspolitikk

på https://www.nyhetsgrafikk.no/hosting_kunder/kart-frivillighetnorge-2020/

5 Trætteberg, Håkon Solbu; Eimhjellen, Ivar; Ervik, Rune; Enjolras, Bernard & Skiple, Jon Kåre (2020).

Kommunal frivillighetspolitikk og lokale organisasjoner. Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. 2020:3

Hovedfunn

Denne samlerapporten består av resultater fra kartlegginger av frivilligheten i 31 norske kommuner og to bydeler i Oslo fra 2016 til første halvår 2020. Totalt har 3750 organisasjoner deltatt. 3546 av disse har oppgitt av de har aktivitet i den aktuelle kommunen eller bydelen, og var dermed kvalifiserte til å delta. 8736 organisasjoner har blitt invitert via e-post til å delta i kartleggingen, hvor 3365 har deltatt. Dette gir en samlet svarprosent på 39 % for de som har mottatt e-postinvitasjon. De resterende besvar-elsene er opprettet via åpen link.

Organisasjonene rapporterte inn hvilken organisasjonstype de tilhører ut ifra forhåndsdefinerte kategorier. Kulturorganisasjonene er den best representerte organisasjonstypen på tvers av kartleggingene. 26 % tilhører denne organisasjonstypen, noe som tilsvarer 884 organisasjoner. Like bak finner vi idrettsorganisasjoner med 20 %. Organisasjonstypene lokalmiljø og bosted utgjør 11 %, mens tros- eller livssynsorganisasjoner utgjør 10 % og kategorien rekreasjon eller sosiale foreninger er representert med 9 % av organisasjonene. Foreninger innen helse og sosiale tjenester og politikk- eller

interesseorganisasjoner står for 6 % hver. 7 % oppgir at de ikke tilhører noen av de forhåndsdefinerte kategoriene. Det er i tillegg noen organisasjoner som tilhører organisasjonstyper som ble fjernet fra listen i 2018. Det gjelder utdanning eller forskning, natur- eller dyrevernorganisasjoner, yrkes-, bransje- eller fagforeninger, filantropisk stiftelse og frivillighets-sentral. Disse kategoriene er representert med rundt 1 % hver.

Nærmere 40 % av organisasjonene oppgir at medlemsmassen deres har vært stabil de siste fem årene fra det tidspunkt undersøkelsen ble besvart. Totalt 39 % rapporterer at den har økt eller økt mye, mens 22 % svarer at den har gått ned. Blant de ulike organisasjonstypene er det tydelige forskjeller, og natur- eller dyrevernorganisasjoner, yrkes-, bransje- eller fagforeninger og politikk- eller interesseorganisasjoner rapporterer om den høyeste økningen. I motsatt ende finner vi internasjonale organisasjoner, organisasjoner innenfor lokalmiljø og bosted og kulturorganisasjoner, hvor størst andel oppgir at medlemsmassen synker.

Organisasjonene ble spurt om hvordan de oppfatter rekruttering av ulike funksjoner til foreningene. Rekruttering oppleves generelt som forholdsvis vanskelig, med under 25 % som opplever det som veldig lett eller lett for noen av funksjonene det ble spurt om. Rekruttering av medlemmer til organisasjonene oppleves som enklere enn å rekruttere tillitsvalgte og frivillige. Rekruttering av frivillige er imidlertid bare marginalt vanskeligere enn å rekruttere medlemmer.

Kommunal støtte er en av de vanligste inntektskildene for organisasjonene, og totalt oppgir 55 % at de mottar dette. Det er store forskjeller mellom de ulike organisasjonstypene, og det er idrettsorganisasjoner, kulturorganisasjoner og tros- eller livssynsorganisasjonene som har den høyeste andelen som mottar kommunal støtte. Samtidig har yrkes-, bransje- eller fagforeninger, internasjonale organisasjoner og politikk- eller interesseorganisasjoner de laveste andelen som får kommunal støtte. For tilbud til ulike aldersgrupper og medlemmer i ulike aldersgrupper, er tendensen tydelig: Organisasjoner med barn og unge som medlemmer eller målgruppe, har en tydelig høyere andel kommunal støtte. Når det gjelder muligheter for finansiering av nye aktiviteter, er tendensen blant organisasjonene at denne er tilfredsstillende. Hele 45 % oppgir dette, og totalt 26 % oppgir at mulighetene er gode eller svært gode.

Rundt halvparten av organisasjonene oppgir at de låner lokalene sine gratis, og det er vanligst å låne av kommunen. Nest etter dette er det mest vanlig å leie lokalene (40 %), mens 21 % eier lokalene sine selv. Det er vanligst å leie av kommunen, men mange leier også privat eller av andre aktører. Det er 5 % som

rapporterer at de ikke trenger lokaler, og 6 % som oppgir at de mangler lokaler. Generelt er tilfredsheten med lokalene høy, med et gjennomsnitt på 4,6 av 6. Foreningene innen lokalmiljø og bosted, samt rekreasjon eller sosiale foreninger, helse og sosiale tjenester og tros- eller livssynsorganisasjoner er mest tilfreds med lokalene sine. I andre enden finner vi idrettsorganisasjoner, som skiller seg ut som tydelig minst fornøyd.

Det vanligste samarbeidet foregår med andre lag og foreninger (70 %), og 63 % samarbeider med kommunen. Samarbeid med næringslivet er den tydelig minst vanlige med 31 %. Samarbeid med andre lag og foreninger er vanligst blant utdanning og forskning, natur- eller dyrevernonorganisasjoner og internasjonale organisasjoner. Foreninger innen lokalmiljø og bosted og rekreasjon eller sosiale foreninger har den laveste andelen som samarbeider med andre lag og foreninger. Hele 91 % av de som har aktive samarbeid ønsker å fortsette disse eller å samarbeid mer i fremtiden. Blant de som ikke samarbeider med andre i organisasjoner i dag kan 57 % tenke seg dette.

Utdanning og forskning markerer seg også tydelig i samarbeid med næringslivet med en høy andel. Det samme gjelder yrkes-, bransje- eller fagforeninger og idrettsorganisasjoner. Det er minst vanlig med næringslivssamarbeid blant tros- eller livssynsorganisasjoner og lokalmiljø og bosted. Av de som samarbeider med næringsliv eller bedrifter i dag ønsker hele 97 % å foresette samarbeidet eller å samarbeide mer. Blant de som ikke samarbeider i dag ønsker 59 % å samarbeide med bedrifter eller næringsliv.

Samarbeid med kommunen er mest utbredt blant idrettsorganisasjonene, kulturorganisasjoner, lokalmiljø og bosted og frivillighetsentralene. Det er minst utbredt blant natur- eller dyrevernonorganisasjoner, politikk- eller interesseorganisasjoner og tros- eller livssynsorganisasjoner.

Organisasjonene er mest tilfreds med samarbeidet med andre lag og foreninger, med et gjennomsnitt på 4,8 av 6. Like bak finner vi samarbeid med næringslivet på 4,6. Samarbeidet med kommunen skåres til 4,4. Kulturorganisasjonene er mest fornøyd med samarbeidet med kommunen (4,6), mens flere av de mindre utbredte organisasjonstypene er mindre fornøyde: filantropisk stiftelse, natur- eller dyrevernonorganisasjoner og yrkes-, bransje- eller fagforeninger (henholdsvis 3,0, 3,4 og 3,5). Et tydelig tegn på at majoriteten er fornøyd med sine samarbeid, er at hele 98 % ønsker å fortsette eller utvide eksisterende samarbeid. Kommunene er i tillegg en attraktiv samarbeidspartner. 82 % av de som ikke

samarbeider med kommunen i dag kan tenkte seg å gjøre det. Tilsvarende tall for samarbeid med andre foreninger og næringsliv er henholdsvis 57 % og 59 %.

78 % oppgir også at de opplever at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten. Denne tendensen er nokså lik på tvers av organisasjonstyper. Bare utdanning og forskning og natur- eller dyrevernonorganisasjoner skiller seg ut med en lavere andel på dette (respektivt 50 % og 46 %). Når det gjelder ønske om en fast møtearena for frivilligheten i regi av kommunen, så rapporterer 73 % at de ønsker dette.

Organisasjonene har flere ønsker om å utvikle foreningen sin, og den vanligste er å gjøre det ved å rekruttere flere medlemmer (72 %). På andreplass finner vi det å utvikle aktiviteter organisasjonen allerede har (51 %). Videre vil 43 % skape helt nye aktiviteter, og 40 % ønsker å rekruttere flere frivillige. 37 % oppgir at organisasjonen kan utvikles ved å arrangere flere aktiviteter.

Alle resultater i denne rapporten bygger på tilbakemeldingene fra respondentene som har deltatt i kartleggingen, og er dermed representativ for de organisasjonene i kommunene/bydelene som valgte å avgi en besvarelse.

1. Beskrivelse av foreningene

I denne delen skal vi se nærmere på foreningene som har deltatt i kartleggingene over tid.

DELTAKELSE

Datagrunnlaget i denne rapporten bygger på kartleggingsprosjekter blant frivillige lag og foreninger som er gjennomført av Frivillighet Norge fra 2016 til første halvår 2020. Frivillighet Norge har gjennomført kartlegginger helt tilbake fra 2014, men sett i lys av endringer av i spørreskjemaet foreligger det sammenligningsgrunnlag fra 2016 og utover. Rapporten inkluderer datamateriale på spørsmål som har blitt stilt til samtlige eller en større andel av organisasjonene.

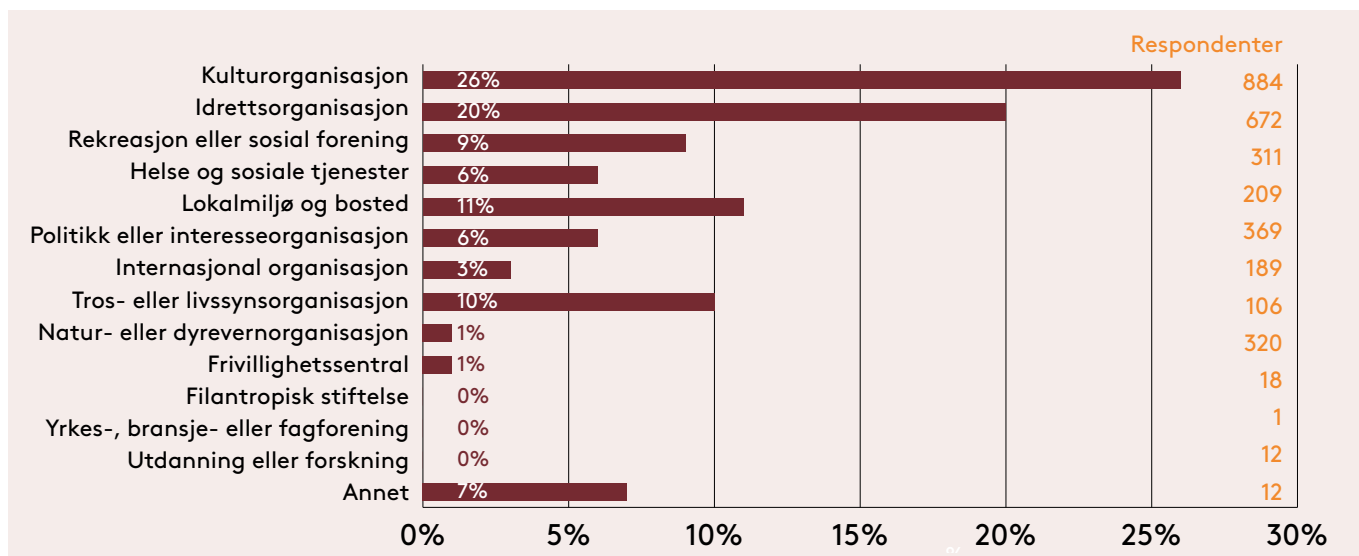
Det er gjennomført 33 kartlegginger fordelt på de fem årene, som vist i tabell 1. De aller fleste prosjektene er gjennomført på kommunenivå, men det er også to bydeler i Oslo kommune som har deltatt og bestilt separate kartlegginger for foreningene i sin bydel. Bydelene det dreier seg om er Vestre Aker (2016) og Gamle Oslo (2019). Som en effekt av kommunesammenslåing er det i tillegg gjennomført kartleggingsprosjekter blant det som kom til å bli «nye» kommuner. Kartleggingene ble gjennomført før selve sammenslåingen og organisasjonene svarte for den opprinnelige kommunen de har aktiviteter i. Det er gjennomført slike prosjekter for nye Asker (2018), Orkland (2019) og nye Kristiansand (2019).

Distribusjonsmetoden har variert fra direkte invitasjon via e-post og mulighet for å rekruttere organisasjoner med åpen link, til å kun bruke direkte invitasjoner via e-post. De aller fleste organisasjoner har gjennom årene mottatt en invitasjon via e-post. Hele 90 % har mottatt e-postinvitasjon. Totalt har 8736 organisasjoner blitt invitert til å delta via e-post, hvorav 3365 har deltatt. Det gir oss en svarprosent på 39 % blant de som har mottatt e-postinvitasjon.

Når det gjelder antall organisasjoner er det totalt 3750 stykker som har deltatt i kartleggingsundersøkelsene og har svart på mer enn ett spørsmål. 3546 organisasjoner har oppgitt av de har aktivitet i den aktuelle kommunen eller bydelen, og var dermed kvalifiserte til å delta. I 2019 ble det gjennomført forholdsvis mange prosjekter (åtte stykker), men kartleggingsprosjektene var i tillegg omfattende med tanke på antall organisasjoner, og vi ser at hele 40 % av organisasjonene deltok i 2019. Blant annet deltok større kommuner som Bergen og nye Kristiansand dette året. 22 % av besvarelsene er samlet inn i 2016 og 14 % i 2017. 20 % av organisasjonene deltok i 2018 og 4 % av organisasjonene har svart i 2020.

År	Antall kartlegginger	Antall organisasjoner	Andel organisasjoner
2016	9	841	22 %
2017	5	523	14 %
2018	8	744	20 %
2019	8	1492	40 %
2020	3	150	4 %
Totalt	33	3750	100 %

Tabell 1. Oversikt kartlegginger per år.

Figur 1. Organisasjonstype: Hva slags type lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Antall respondenter: 3368.

FORENINGENE

I figur 1 presenteres organisasjonstypene våre foreninger tilhører. De to vanligste organisasjonstypene er kulturorganisasjoner og idrettsorganisasjoner.

Kulturorganisasjonene skiller seg tydelig ut med flest representanter. 884 organisasjoner tilhører denne kategorien, noe som tilsvarer 26 %. Like bak følger kategorien idrettsorganisasjon med 672 organisasjoner (20 %). Videre finner vi kategorien lokalmiljø og bosted, som utgjør 11 % av de som deltatt i kartleggingen, med 369 organisasjoner. Tros- og livssynsorganisasjoner utgjør 10 % av våre foreninger med 320 som tilhører denne kategorien.

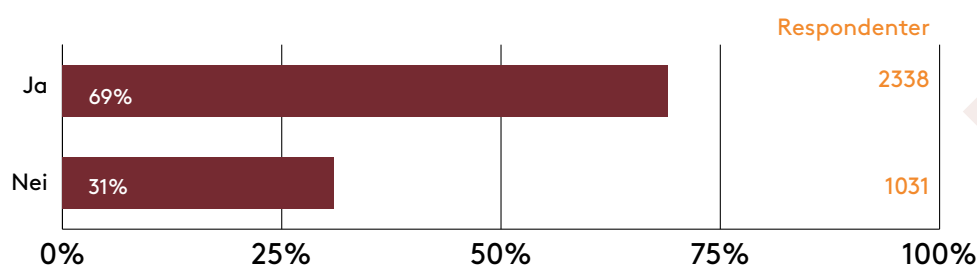
311 foreninger tilhører kategorien rekreasjon eller sosial forening, noe som tilsvarer 9 %. 209 organisasjoner oppgir at de tilhører kategorien helse og sosiale tjenester (6 %), mens 189 organisasjoner er politiske- eller interesseorganisasjoner (6 %). Deretter ser vi at 3 % av organisasjonene er internasjonale organisasjoner (106 stk.).

Ved inngangen av 2018 ble den forhåndsdefinerte kategoriseringen av organisasjonstyper endret, og en

rekke organisasjonstyper ble fjernet fra listen. Dette gjelder kategoriene utdanning eller forskning, yrkes-, bransje-, eller fagforening, natur- eller dyrevernonorganisasjon, filantropisk stiftelse og frivillighetsentral. Som vist i figur 1 tilhører 1 %, eller under 1 %, noen av disse kategoriene. 1 % oppgir at de er natur- eller dyrevernonorganisasjoner (18 stk.), og det samme gjelder for frivillighetssentral. Kategoriene som har færrest organisasjoner er utdanning eller forskning, yrkes-, bransje- eller fagforening og filantropiske stiftelser. Her har både utdanning og forskning og yrkes-, bransje- eller fagforening 12 organisasjoner, mens 1 organisasjon har oppgitt at de er en filantropisk stiftelse.

I 2018 ble det i tillegg mulig å oppgi at man tilhører en annen organisasjonstype enn de forhåndsdefinerte. 247 organisasjoner har svart dette, noe som tilsvarer 7 %.

69 % av foreningene oppgir å ha overordnet tilknytning til en regional eller nasjonal organisasjon (figur 2). Dermed har 31 % ikke det, dette utgjør 1031 organisasjoner.

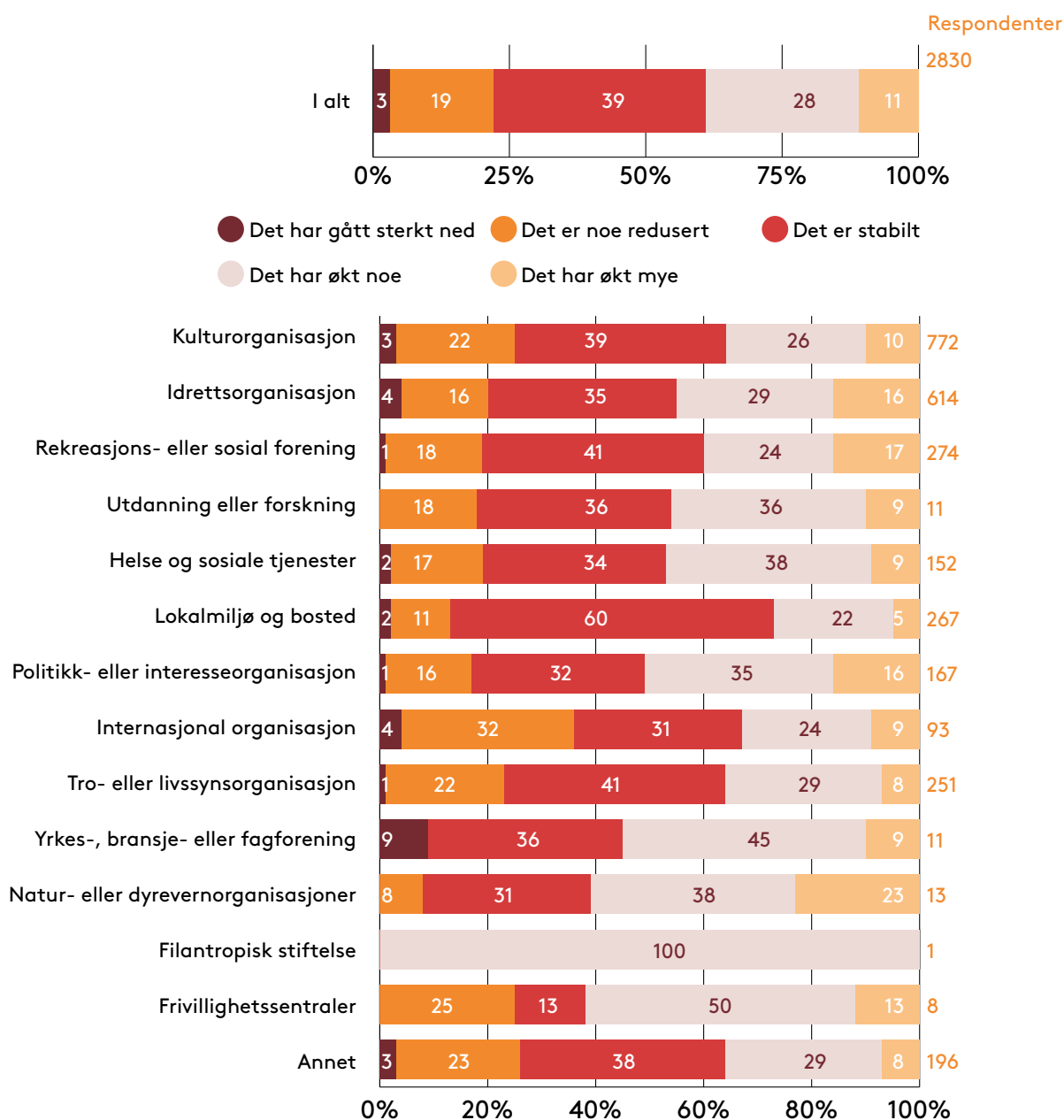
Figur 2. Overordnet tilhørighet: Er ditt lag eller forening tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon? Antall respondenter: 3369.

2. Menneskelige ressurser: medlemmer og rekruttering

MEDLEMMER

Organisasjonene ble bedt om å oppgi hvordan medlemsmassen har utviklet seg de siste fem årene. For de fleste organisasjoner som har deltatt i kartleggingen har medlemsmassen økt eller vært stabil

de siste fem årene fra det tidspunktet de svarte på undersøkelsen. Totalt har hele 78 % av alle organisasjoner opplevd at medlemsmassen har vært stabil eller økende, som vist i nederste søyle i figur 3.

Figur 3. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet utviklet seg de siste 5 årene?

39 % av organisasjonene oppgir at medlemstallet har vært stabilt. 28 % rapporterer at deres medlemsmasse har økt noe, og 11 % oppgir at den har økt mye. På andre siden ser vi at 19 % har opplevd at medlemsmassen har gått noe ned, mens bare 3 % oppgir at den har gått sterkt ned.

Det er tydelige forskjeller i utviklingen i medlemsmassen på tvers av organisasjonstype. Organisasjonstypene med høyest andel som har hatt økning i medlemsmassen er frivillighetsentralene hvor 63 % har opplevd økning. Deretter har kategorien natur- og dyrevernorganisasjoner totalt 61 % som rapporterer at medlemsmassen har økt noe eller mye. Videre finner vi yrkes-, bransje- eller fagforeninger hvor 54 % oppgir at medlemstallet har økt noe eller mye. Filantropisk stiftelse utgjør 1 organisasjon, og oppgir å ha en økende medlemsmasse. Det er dog verdt å merke seg at dette er organisasjonskategorier som ikke har vært valgbare siden 2017 og det er få foreninger som tilhører disse. Dette gjør at hvert svar får stor påvirkning på resultatene.

Blant dagens kategorier melder halvparten (52 %) av politikk- eller interesseorganisasjonene at medlemstallet har økt noe eller mye. 32 % rapporterer om stabilt medlemsantall og 16 % oppgir at medlemsmassen er noe redusert. Ingen av politikk- eller interesseorganisasjonene oppgir at medlemstallet har gått sterkt ned.

Kulturorganisasjoner og idrettsorganisasjoner, som er organisasjonstypene det er flest av i utvalget, har i hovedsak en ganske balansert medlemsutvikling.

Blant kulturorganisasjonene oppgir 36 % at de har en medlemsmasse som har økt. 39% melder at medlemsmassen har vært stabil og 25 % oppgir at medlemsmassen er blitt redusert. For idrettsorganisasjonene har 45 % opplevd en økning i medlemsmassen, hvorav 16 % har opplevd en større økning. 35 % av idrettsorganisasjonene har hatt stabil medlemsmasse og 20 % har opplevd at medlemsmassen har minsket.

Innenfor kategorien helse og sosiale tjenester har nærmere halvparten (47 %) av organisasjonene hatt en økning, mens 34 % melder at medlemsmassen har vært stabil. For 19 % i denne gruppen har medlemsmassen blitt redusert de siste fem årene. Organisasjoner innenfor lokalmiljø og bosted skiller seg tydelig ut som organisasjonstypen med størst andel organisasjoner som oppgir at medlemstallet deres har vært stabilt, (60 %). Dette er dog den kategorien med lavest andel som har hatt økende medlemsmasse (27 %). De resterende organisasjonene i denne kategorien (13 %) melder at medlemsmassen har minsket.

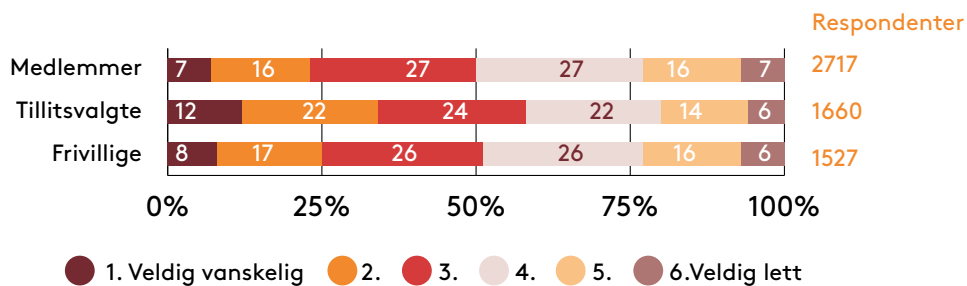
Andelen organisasjoner med stabilt medlemstall er nest høyest blant rekreasjon og sosiale foreninger og tros- eller livssynsorganisasjoner, begge med 41 %. Innenfor kategorien rekreasjon og sosiale foreninger har 41 % opplevd økning, mens for 19 % har medlemsmassen minsket. For tros- eller livssynsorganisasjoner har 37 % av organisasjonene hatt en økning i medlemsantall, mens 23 % har hatt en reduksjon.

Videre ser vi at internasjonale organisasjoner er den kategorien med nest lavest andel organisasjoner som har opplevd økning i medlemsantall de siste fem årene, med 33 %. 31 % av denne gruppen melder at medlemsmassen har vært stabil, men hele 36 % rapporterer at medlemsmassen har minsket.

3 av 4 av organisasjonene i «annet»-gruppen har opplevd at medlemstallet et stabilt eller økende. De resterende har opplevd at medlemstallet er redusert eller har gått sterkt ned.

REKRUTTERING AV MEDLEMMER, TILLITSVALGTE OG FRIVILLIGE

Organisasjonene opplever rekruttering av ulike funksjoner til organisasjonen som forholdsvis vanskelig. Som vist i figur 4 gjør dette seg gjeldende på tvers av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige, hvor den vanskeligste gruppen å rekruttere er tillitsvalgte.

Figur 4. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper til laget/foreningen? ⁶

Medlemmer oppleves som lettest å rekruttere og har det høyeste gjennomsnittet på 3,5 (på en skala fra 1-6, der 1 = veldig vanskelig og 6 = veldig lett). 50 % har svart 4 eller høyere på skalaen, hvorav 23 % har svart 5 eller 6 og opplever rekruttering av medlemmer for veldig lett eller lett. 43 % har svart 3 eller 2 på skalaen, og 7 % har svart 1 og opplever rekruttering av medlemmer som veldig vanskelig.

Som nevnt er tillitsvalgte den vanskeligste gruppen for organisasjonene å rekruttere. Den gjennomsnittlige vurderingen er på 3,2. Her oppgir svarer 42 % 4 eller høyere på skalen, med en andel på 6 % som

opplever rekruttering av tillitsvalgte som veldig lett. På motsatt side har nærmere 60 % vurdert rekruttering av denne gruppen til 3 eller lavere, med en andel på 12 % som opplever rekruttering av tillitsvalgte som veldig vanskelig.

Når det kommer til rekruttering av frivillige er den gjennomsnittlige vurderingen på 3,4. Her svarer 48 % 4 eller høyere på skalaen med 22 % som svarer 5 eller 6 og opplever frivilligrekruttering som veldig lett eller lett. 26 % svarer 3 på skalaen og 25 % svarer 2 eller 1, og opplever rekruttering av denne gruppen som vanskelig eller veldig vanskelig.

⁶ Spørsmålene om rekruttering av tillitsvalgte og frivillige ble stilt fra og med 2018, og resultatene inneholder derfor bare tall fra og med 2018

3. Økonomi, kommunal støtte og lokaler

KOMMUNAL STØTTE

Av figur 5 ser vi hvor stor andel av organisasjonene som får kommunal støtte, fordelt på organisasjonstype. Totalt ser vi at 55% av organisasjonene mottar kommunal støtte.

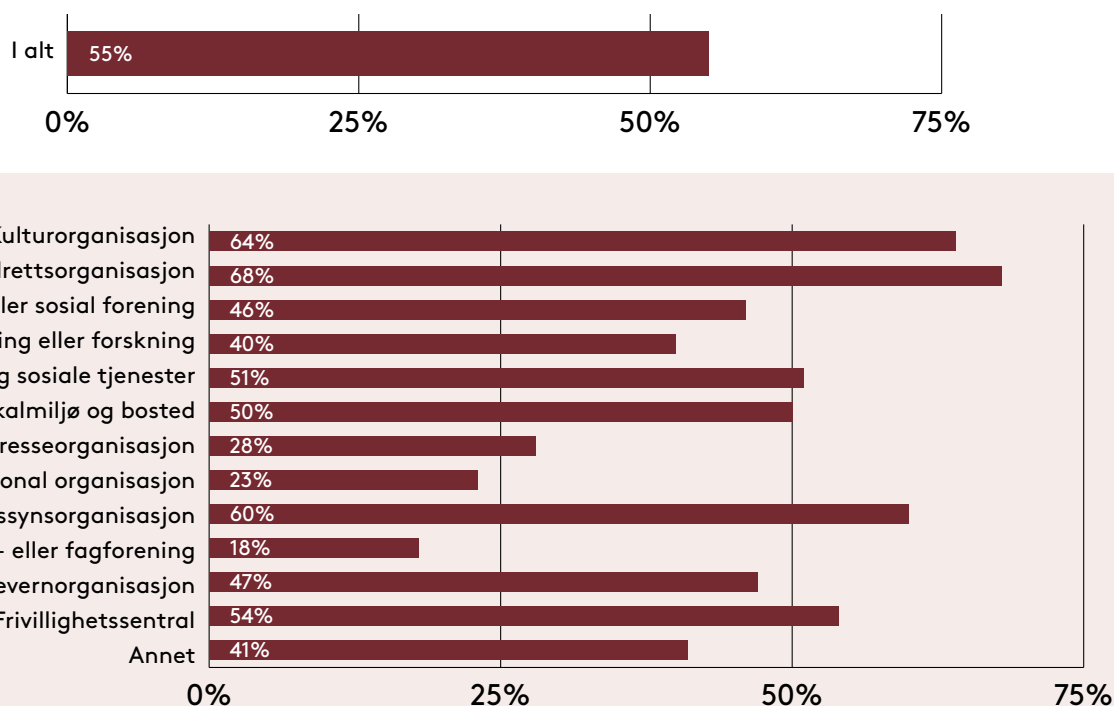
Selv om man generelt ser at en ganske stor andel av organisasjonene mottar kommunal støtte er det stor variasjon mellom de forskjellige organisasjonstypene. Ut ifra figur 5 kan vi se at idrettsorganisasjonene har størst andel som mottar kommunal støtte på 68 %, med kulturorganisasjonene like bak med 64 %. Videre har også tros- eller livssynsorganisasjonene en høy andel som mottar kommunale midler, på 60 %. 54 % av frivillighetsentralene mottar kommunal støtte.

Blant foreninger innen lokalmiljø og bosted oppgir halvparten at de får støtte fra kommunen. Organisasjoner innen helse og sosiale tjenester, samt natur- eller dyrevernorganisasjoner, har en andel på respektive 51 % og 47 % som mottar kommunal

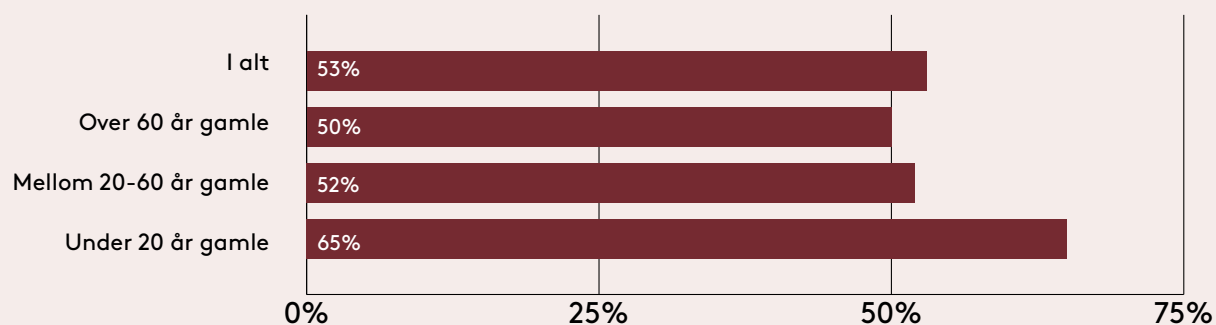
støtte. Blant rekreasjon eller sosiale foreninger får 46 % kommunal støtte, mens det samme gjelder for 40 % av foreningene innen utdanning og forskning.

Organisasjonstypene der de færreste mottar kommunal støtte er politikk- og interesseorganisasjoner, internasjonale organisasjoner og yrkes-, bransje- eller fagforeninger, med en andel på henholdsvis 28 %, 23 % og 18 %. I tillegg oppgir den ene filantropiske stiftelsen at de ikke mottar kommunal støtte. Blant organisasjonene i «annet»-gruppen mottar 41 % kommunale midler.

Man ser også at det er store forskjeller i hva slags støtte man får ut ifra hvilke aldersgrupper de har medlemmer i, og hvilke aldersgrupper de tilbyr aktiviteter til. Det er mer vanlig å motta kommunal støtte blant organisasjoner som har medlemmer under 20 år (65 %), som vist i figur 6. Mens forskjellen er mindre mellom senior (over 60 år) og voksne (20-60 år), som har andel på henholdsvis 50 % og 52 %.

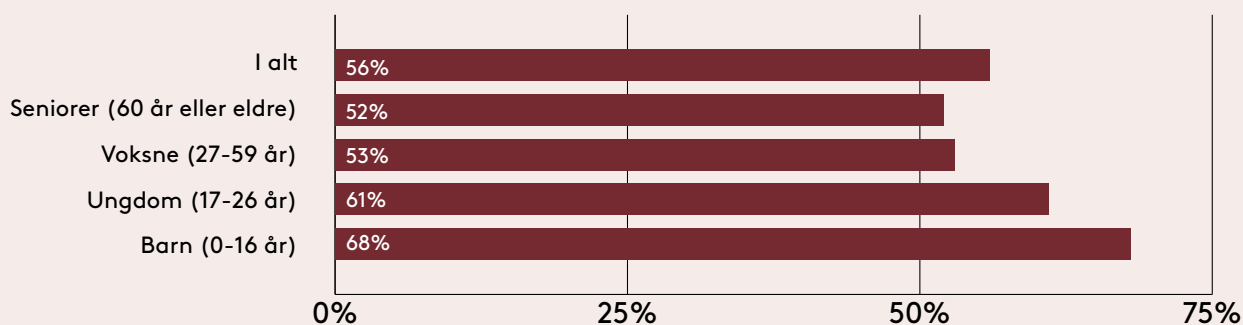

Figur 5. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen. Antall respondenter: 1 653

Figur 6. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen fordelt på aldersgrupper blant medlemmene.⁷ Antall respondenter: 683.

Vi finner den samme tendensen når vi undersøker hvilke aldersgrupper organisasjonene tilbyr aktiviteter til og om de mottar kommunal støtte. 68% av organisasjonene med tilbud til barn (0-16) mottar kommunal støtte. Det samme gjelder for 61% av organisasjonene med tilbud til ungdom (17-26). Organisasjoner med tilbud til voksne og seniorer stiller relativt likt med respektivt 53% og 52%.

Figur 7. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen fordelt på aldersgrupper blant medlemmene organisasjonene har et aktivitetstilbud for.⁸ Antall respondenter: 705.

I 2019 ble spørsmålet om aldersgrupper endret fra i hvilke aldersgrupper man har medlemmer til hvilke aldersgrupper man har aktiviteter for. At den totale andelen som får støtte er høyere i figur 7 enn i figur 8 har sammenheng med at en høyere andel av organisasjonene etter 2019 får kommunal støtte enn i de tidligere undersøkelsene.

7 Spørsmålet om aldersgrupper ble endret i 2019. Resultatene i figuren er hentet fra undersøkelsene fra 2016-2018, med unntak av Askøy og bydel Vestre Aker.

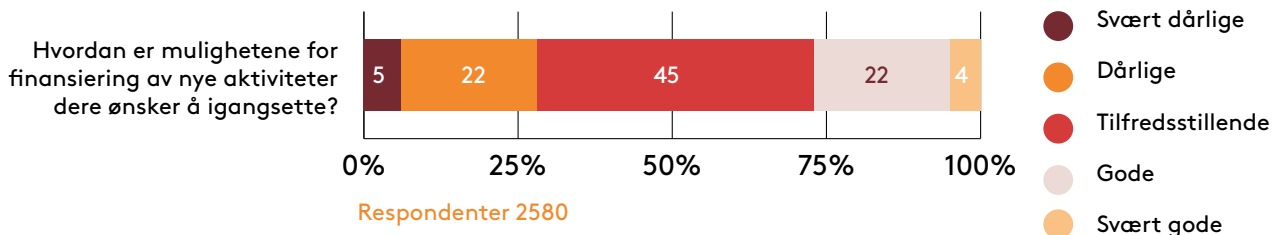
8 Spørsmålet om aldersgrupper ble endret i 2019. Resultatene i figuren er hentet fra undersøkelsene fra 2019-2020.

MULIGHETER FOR FINANSIERING AV NYE AKTIVITETER I FORENINGENE

Samlet sett opplever organisasjonene mulighetene for finansiering til nye aktiviteter i foreningene som tilfredsstillende, men ikke mer, med et gjennomsnitt på 3,0 av 5. Som vist i figur 8 opplever 45 % av organisasjonene at mulighetene er tilfredsstillende,

mens 22 % anser mulighetene som gode. 4 % oppgir at mulighetene er svært gode. På den andre siden anser 22 % mulighetene som dårlige, og kun 5 % svarer svært dårlige.

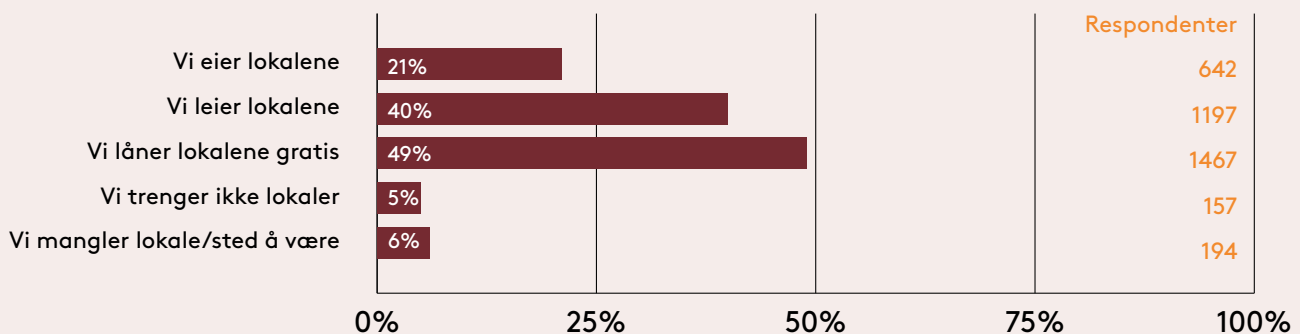

Figur 8. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter.⁹

LOKALER

Organisasjonene ble spurt om hvorvidt de eier, leier eller låner sine lokaler. Det vanligste er at organisasjonene låner lokalene gratis. Som vi ser i figur 9 oppgir nærmere halvparten dette. 40 % oppgir at de leier lokalene sine, mens 21 % melder at de eier

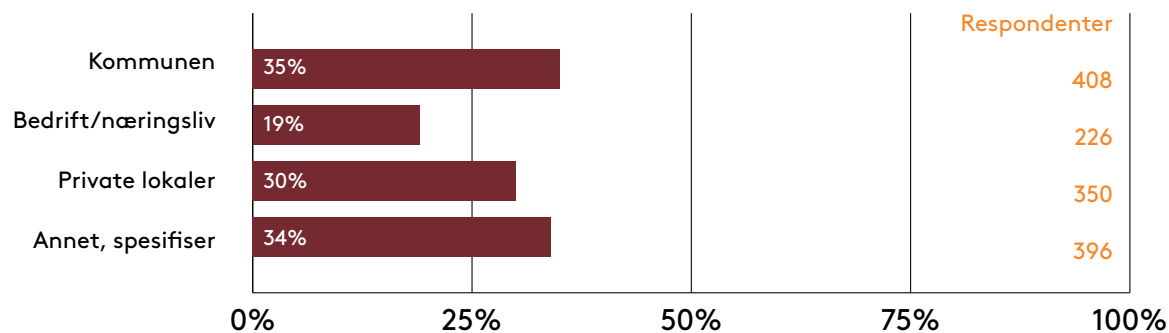
lokalene sine selv. Det er kun 157 organisasjoner (5 %), som oppgir at de ikke har behov for lokale. 182 organisasjoner (6 %) oppgir at de ikke har noe sted å være.

Figur 9. Lokaler: Eier, leier eller låner dere de lokalene/områdene dere bruker i forbindelse med aktivitetene deres? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.

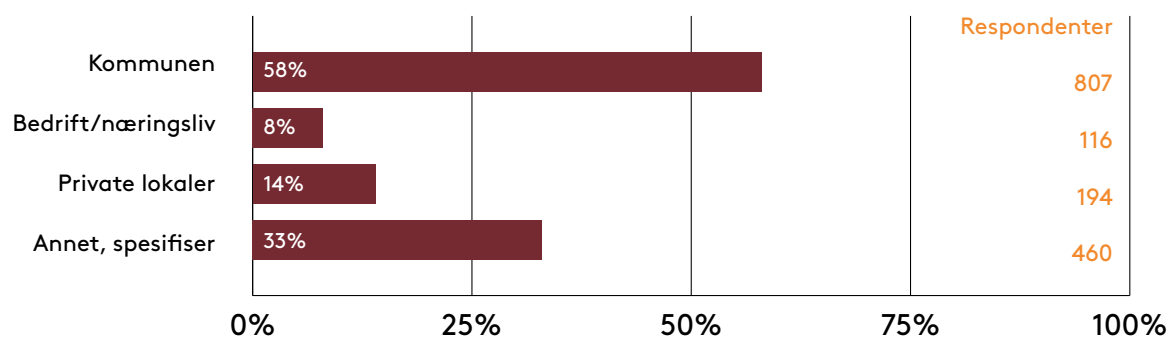
⁹ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsene i Askøy 2016 og Bydel Vestre Aker 2016, og inneholder derfor ikke resultater fra disse. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

Blant foreningene som leier lokaler, oppgir 35 % at de leier av kommunen (figur 10). 30 % leier private lokaler og 19 % leier av bedrifter eller næringsliv. Hele 34 % av organisasjonene leier lokaler av andre aktører.

Figur 10. Leieavtale: Hvem har dere leieavtale med? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.

Den vanligste formen for låneavtale er med kommunen, noe hele 58 % oppgir. 14 % låner private lokaler og kun 8 % låner av bedrifter eller næringsliv. 33 % oppgir at de låner av «andre», som vist i figur 11.

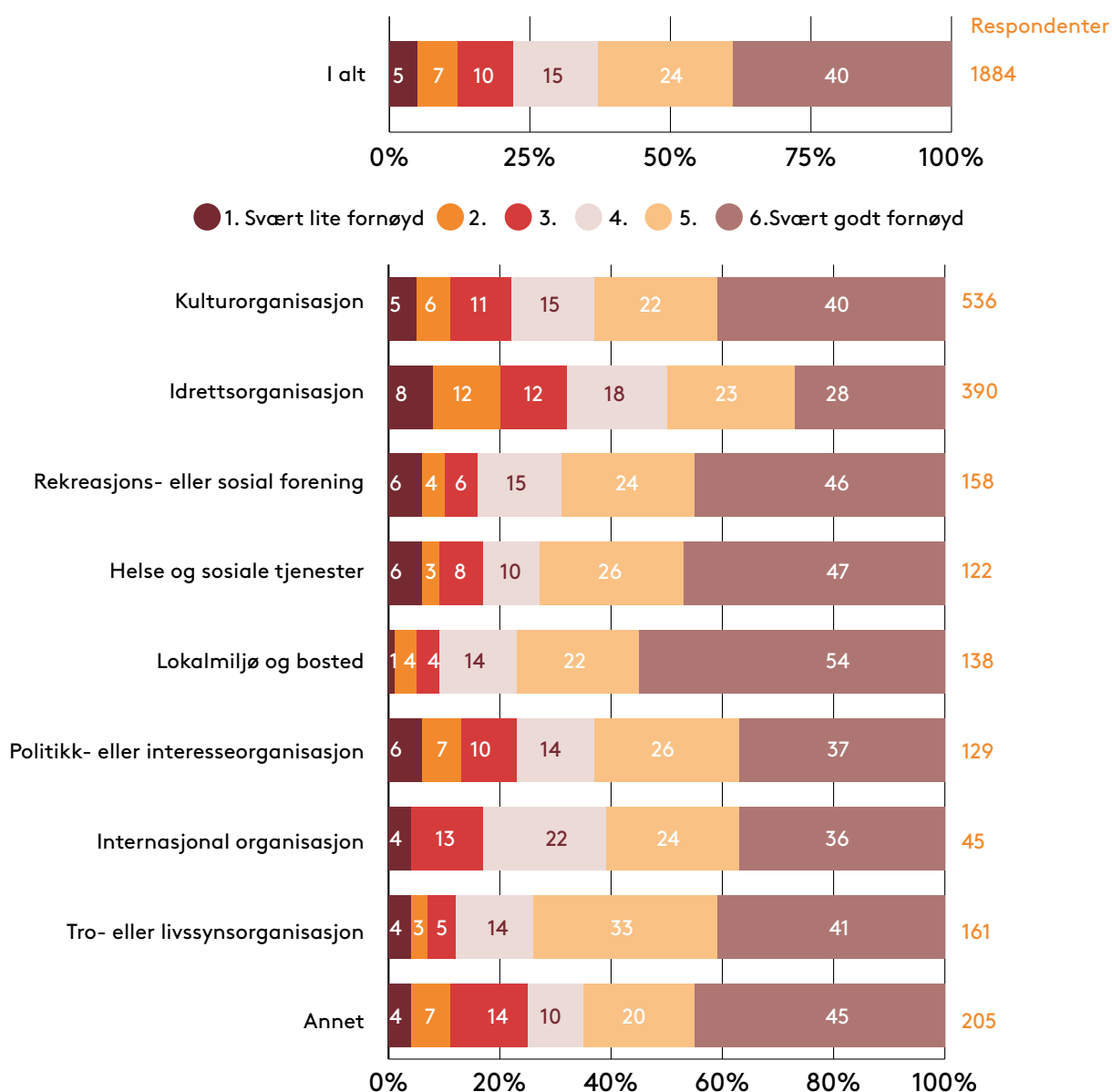
Figur 11. Låneavtale: Hvem har dere låneavtale med? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.

TILFREDSHET MED LOKALER

Ut ifra figur 12 virker organisasjonene i stor grad fornøyde med tilgangen på egnede lokaler/anlegg for aktivitetene deres, med et gjennomsnitt på 4,6 (på en skala fra 1 til 6 der 1 = svært lite fornøyd og 6 = svært godt fornøyd). Nærmere 80 % har svart 4 eller høyere på skalaen. Hele 40 % oppgir at de er svært fornøyde, i tillegg er 24 % fornøyd og 15 % av organisasjonene er ganske fornøyd. Til sammen har kun 22 % svart 3 eller lavere. 10 % oppgir å være ganske lite fornøyd, og totalt 12 % er lite fornøyd

eller svært lite fornøyd. Selv om tilbakemeldingene i denne delen av spørreskjema er veldig positivt trekkes likevel lokaler, og egnede lokaler ofte frem som en av de store utfordringene organisasjonene møter. I en tidligere sammenstilling av de kvalitative spørsmålene i kartleggingene frem til 2018 ble lokaler trukket frem som den nest mest vanlige hindringen for organisasjonene¹⁰.

Figur 12. Tilfredshet med lokaler: Hvor fornøyd er dere med tilgangen til egnede lokaler/anlegg for aktivitetene deres? ¹¹

¹⁰ Frivillighetspolitikk i kommunene (2020) publisert av Frivillighet Norge, pdf her.

¹¹ Spørsmålet ble stilt fra og med 2018, og resultatene inneholder derfor bare tall fra og med 2018.

Foreninger innen lokalmiljø og bosted er mest tilfreds med lokalene sine, der 54 % oppgir å være svært godt fornøyd og 22 % er fornøyd. 14 % svarer 3 på skalaen, mens bare 9 % svarer i de tre laveste kategoriene. De har et gjennomsnitt på 5,2.

Videre har både helse og sosiale tjenester og tros- eller livssynsorganisasjoner nest høyest gjennomsnitt med 4,9. Organisasjonene innenfor rekreasjon eller sosiale foreninger har et gjennomsnitt på 4,8. Rekreasjon eller sosiale foreninger og helse sosiale tjenester ligger på respektivt 46 % og 47 % som er svært godt fornøyde, mens tros- eller livssynsorganisasjoner har 41 % som er svært godt fornøyde. De har alle tre lave andeler som er lite fornøyde eller svært lite fornøyde, med henholdsvis 10 %, 9 % og 7 %.

Internasjonale organisasjoner har en andel som er svært godt fornøyd på 36 %, 24 % er fornøyde, og 22 % er ganske fornøyde. Gjennomsnittet er på 4,7, og totalt 17 % er svært lite fornøyde eller ganske lite fornøyde. Organisasjonstypene med nest lavest

gjennomsnittresultat er kulturorganisasjoner og politikk- eller interesseorganisasjoner som begge har et gjennomsnitt på 4,6. Blant kulturorganisasjonene oppgir 40 % å være svært godt fornøyd, mens 22 % og 15 % rapporterer å være respektivt fornøyd og ganske fornøyd. Totalt 22 % av kulturorganisasjonene plasserer seg i de tre laveste kategoriene. For politikk- eller interesseorganisasjonene er andelen som er svært godt fornøyd på 37 %, men de som er fornøyde utgjør 26 % og ganske fornøyde 14 %. 10 % oppgir at de er ganske lite fornøyd, mens 7 % lite fornøyd og 6 % svært lite fornøyde.

Den laveste gjennomsnittsskåren finner vi hos idrettsorganisasjonene med 4,2. De har en markant lavere andel som er svært godt fornøyd (28 %) og langt flere som er lite fornøyde, sammenlignet med de andre organisasjonstypene. Totalt 32 % av idrettsorganisasjonene plasserer seg i de tre laveste svarkategoriene.

4. Samarbeid

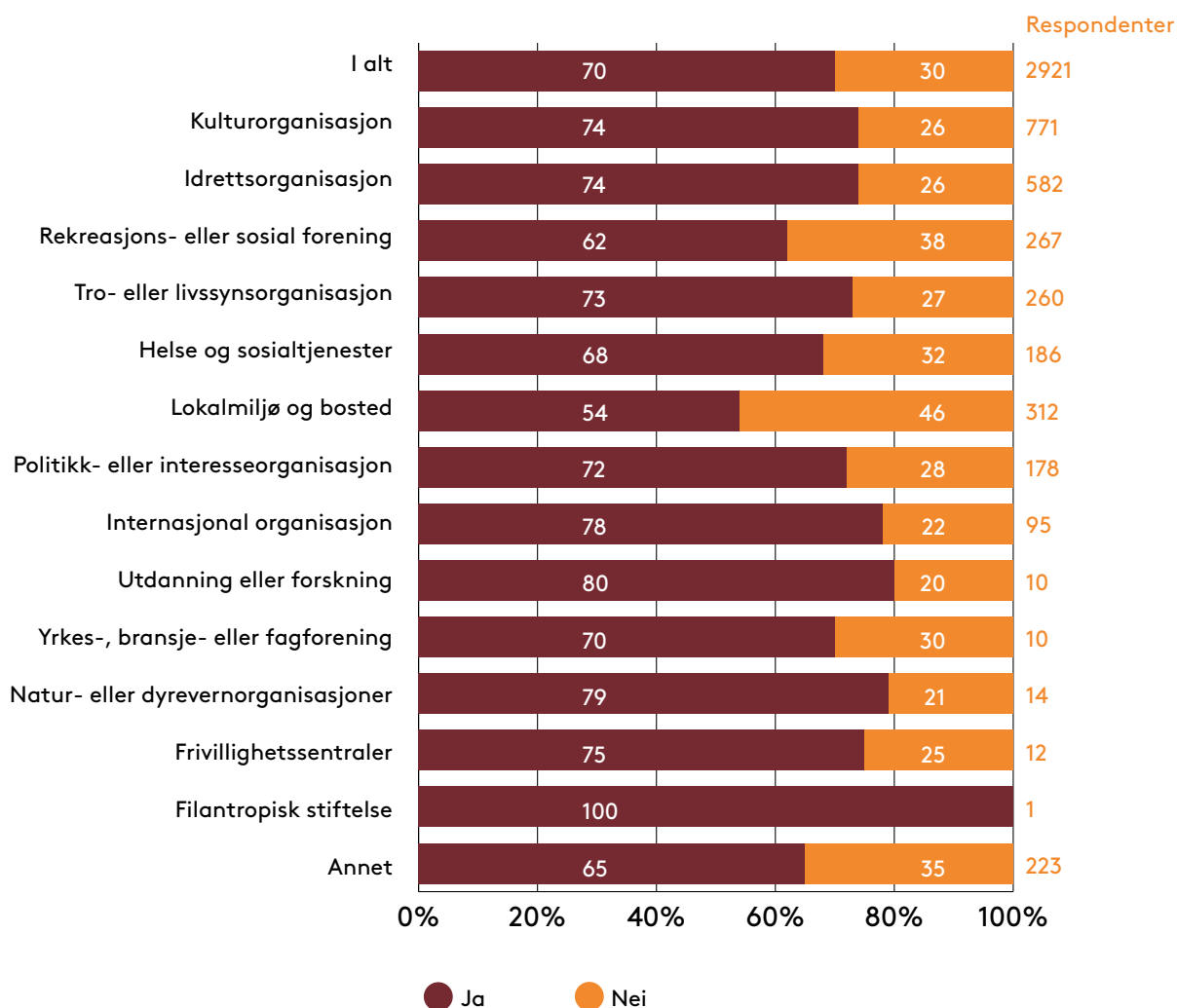
I dette kapittel skal vi se nærmere på hvem organisasjonene samarbeider med. For å oppsummere ser vi at det vanligste er å samarbeide med andre lag og foreninger. Hele 70 % oppgir at de gjør dette. 31 % samarbeider med bedrifter eller næringsliv og 63 % samarbeider med kommunen.

Stort sett opplever organisasjonene samarbeidene som vellykket. Samarbeid med andre lag og foreninger får høyest gjennomsnittlig vurdering (4,8 av 6) og oppleves som mest vellykket. Samarbeidet med

næringslivet får en gjennomsnittlig vurdering på 4,6 og samarbeidet med kommunen har et gjennomsnitt på 4,4.

SAMARBEID MED ANDRE LAG ELLER FORENINGER

I figur 13 ser vi at 70 % av organisasjonene samarbeider med andre lag eller foreninger. Dette tilsvarer 2032 organisasjoner.

Figur 13. Samarbeid med andre lag eller foreninger: Har organisasjonen samarbeid med andre lag/foreninger i dag?

Når det kommer til samarbeid med andre lag og foreninger er dette utbredt blant samtlige organisasjonstyper.

Blant organisasjonskategoriene som har vært representert igjennom alle undersøkelsene er det blant internasjonale organisasjoner flest oppgir å samarbeide med andre lag eller foreninger, 78 %. Tett etterfulgt av kulturorganisasjonene og idrettsorganisasjonene hvor 74 % har slike samarbeid. Også blant tros- og livssynsorganisasjonene og politikk- og interesseorganisasjonene samarbeider over 70 % med andre organisasjoner, med 73 % og 74 %. Blant organisasjonene i kategorien helse eller sosial tjenester har 68 % samarbeid med andre. I «annet»-gruppen samarbeider 65 % med andre organisasjoner. Nest lavest andel har organisasjoner innen rekreasjon eller sosiale foreninger (62 %). Foreningene i kategorien lokalmiljø og bosted er organisasjonstypen med den laveste andelen, og selv der er andelen som samarbeider med andre foreninger 54 %.

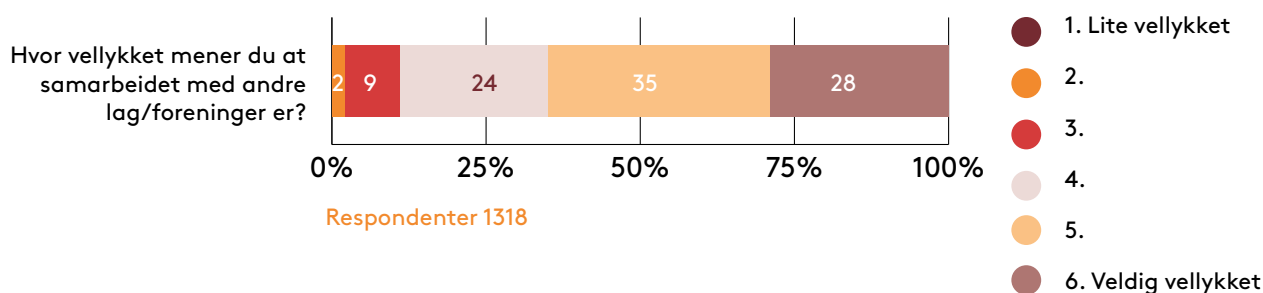
Gruppene som ble tatt ut i 2018 har et betydelig mindre antall respondenter, men man ser også at en veldig høy andel av disse har samarbeid med andre organisasjoner. Innen utdanning og forskning

oppgir 80 % å ha slike samarbeid. Også natur- eller dyrevernorganisasjoner samarbeider ofte med andre lag og foreninger, her er andelen 79 %. 75 % av frivillighetsentralene samarbeider med andre. Innen yrkes-, bransje- eller fagforeninge, er andelen som samarbeider med andre lag og foreninger 70 %. I kategorien filantropisk stiftelse er det bare en respondent, men den har samarbeid med andre som gir en andel på 100 %.

VURDERING AV SAMARBEID MED ANDRE LAG ELLER FORENINGER

Figur 14 presenterer svar på spørsmål om hvorvidt samarbeidet med andre organisasjoner er vellykket, på en skala fra 1 til 6 (der 1 = lite vellykket og 6 = veldig vellykket). Samarbeidet med andre lag og foreninger skårer høyere enn samarbeidet med både næringsliv og kommune med et gjennomsnitt på 4,8. Dette indikerer at samarbeidet med andre organisasjoner for de fleste har vært vellykket, der 28 % svarer at samarbeidet har vært svært vellykket, og 35 % svarer 5 på skalaen. 24 % svarer 4 på skalaen og 9 % svarer 3. Det er bare 2 % som svarer 2 på skalaen, og ingen som rangerer samarbeidet med andre organisasjoner som 1.

Figur 14. Vurdering av samarbeid med andre lag eller foreninger.¹²

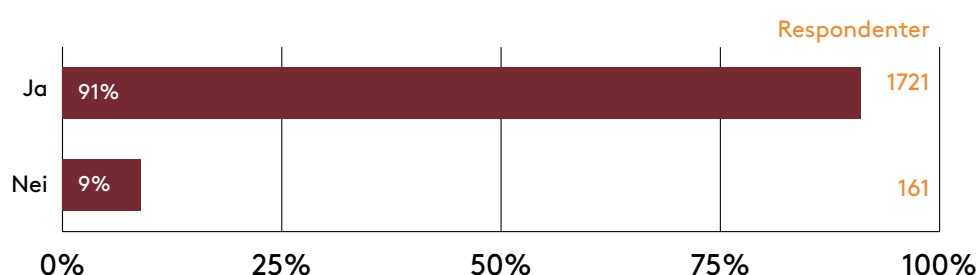

12 Spørsmålet ble stilt fra og med 2018, og resultatene inneholder derfor bare tall fra og med 2018

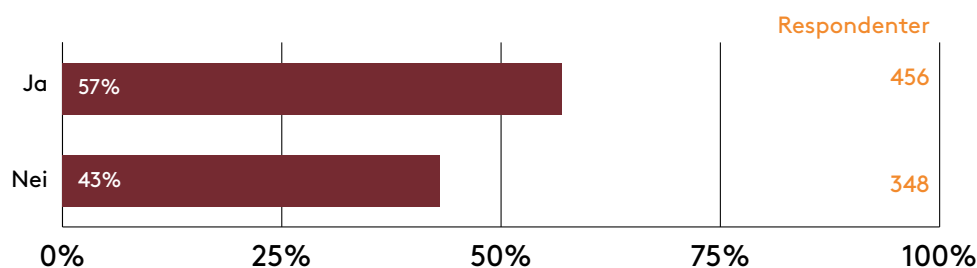
ØNSKE OM SAMARBEID MED ANDRE LAG ELLER FORENINGER

Hvorvidt organisasjonene ønsker å samarbeide med andre lag og foreninger avhenger i stor grad av om de har et eksisterende samarbeid. Figur 15 viser resultater for organisasjoner som allerede samarbeider med andre, og hele 91 % av disse ønsker å fortsette samarbeidet eller å samarbeide mer i fremtiden. Kun 9 % ønsker ikke å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer i fremtiden.

Figur 15. Ønske om samarbeid med andre lag eller foreninger: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med lag eller foreninger i fremtiden?¹³

Når vi ser på ønsket om å samarbeide med andre lag eller foreninger blant de som ikke har et samarbeid er bildet litt annerledes, hvor 57 % har et slikt ønske (figur 16). 43 % av organisasjonene som ikke allerede samarbeider med andre, har heller ikke et ønske om å gjøre dette. At organisasjonene ikke ønsker samarbeid har ofte sammenheng med at de ikke føler at det har merverdi for dem, at de ikke har aktuelle samarbeidspartnere eller at de ikke har kapasitet til å samarbeide.¹⁴ Samtidig ligger det et stort potensial i de 57 % som ønsker å ha samarbeider med andre. Noe av dette potensialet kan utløses ved at organisasjonene blir bedre kjent med hverandre.

Figur 16. Ønske om samarbeid med andre lag eller foreninger: Ønsker dere å samarbeide med andre lag eller foreninger i fremtiden?¹⁵

¹³ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsene i Askøy 2016, Sund 2016 og Bydel Vestre Aker 2016, og inneholder derfor ikke resultater fra disse. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

¹⁴ Henvielse til den andre rapporten

¹⁵ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsene i Askøy 2016, Sund 2016 og Bydel Vestre Aker 2016, og inneholder derfor ikke resultater fra disse. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

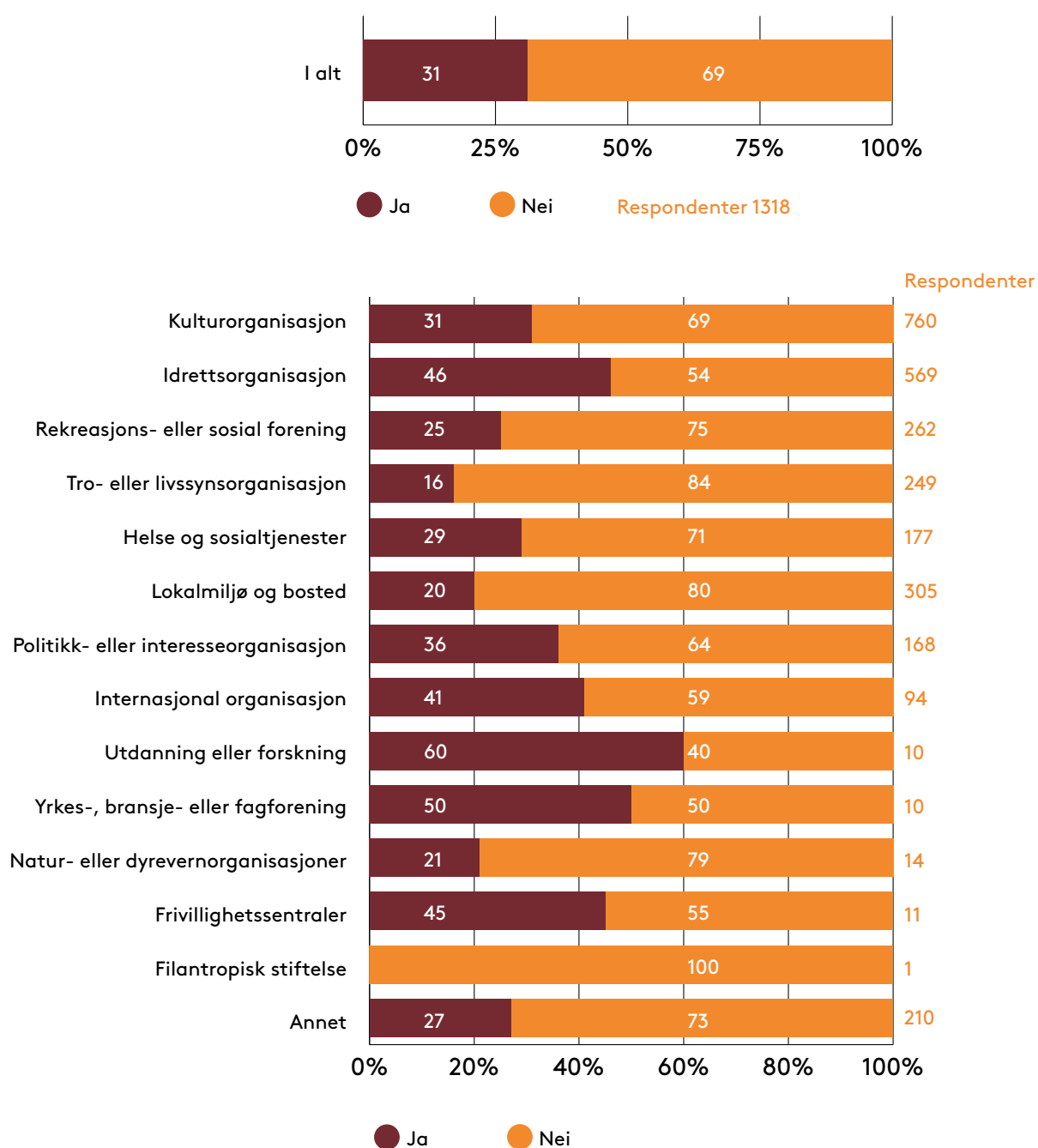
SAMARBEID MED NÆRINGSLIVET

Samarbeid med næringslivet er forholdsvis uvanlig blant organisasjonene, da kun 31 % av respondenterne har oppgitt å ha dette (figur 18). Dette tilsvarer 891 organisasjoner. Dette er den minst utbredte samarbeidsformen.

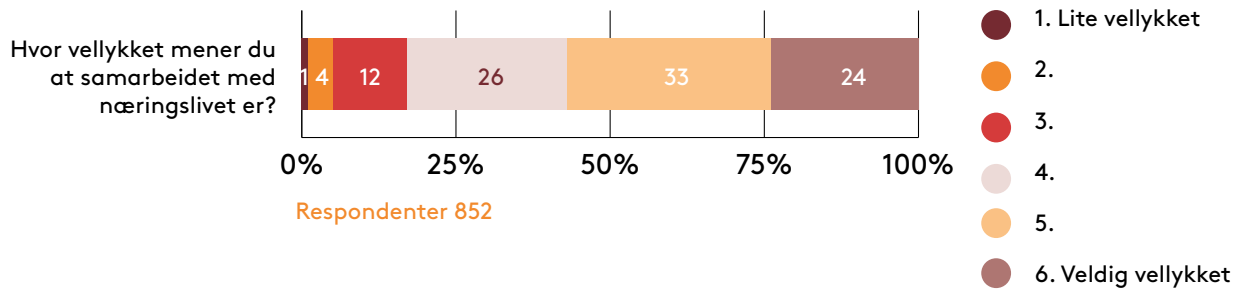
Av organisasjonstypene med størst andel organisasjoner som samarbeider med bedrifter eller næringslivet finner vi organisasjoner innen utdanning

og forskning med 60 %, noe som er ti prosentpoeng mer enn de med nest høyest andel. Dette er yrkes-, bransje- eller fagforeninger med 50 %. Også idrettsorganisasjonene markerer seg med en andel på 46 %. Innen internasjonale organisasjoner og politikk- og interesseorganisasjoner er denne andelen henholdsvis 41 % og 36 %.

Figur 17. Samarbeid med bedrift eller næringsliv: Har organisasjonen samarbeid med en bedrift eller næringslivet i dag?

Figur 18. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringsliv¹⁶

Blant kulturorganisasjoner og helse og sosiale tjenester er det rundt en tredjedel som oppgir å samarbeide med næringslivet. Det samme gjelder for 25 % av organisasjonene innen rekreasjon og sosiale foreninger. Innenfor natur- eller dyrevernonorganisasjoner og lokalmiljø og bosted samarbeider respektivt 21 % og 20 % med næringslivet. 27 % av «annet»-gruppen samarbeider med næringsliv eller bedrifter.

Blant tros- og livssynsorganisasjoner er det bare 16 % som oppgir å ha samarbeid med næringslivet, og den ene filantropiske stiftelsen oppgir å ikke ha det i det hele tatt. Disse to har dermed de laveste andelen.

VURDERING AV SAMARBEID MED BEDRIFTER OG NÆRINGS LIV

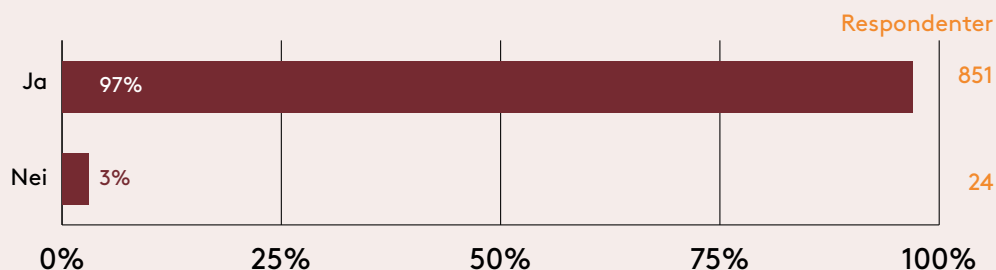
Næringslivet er aktøren færrest samarbeider med, og oppleves som det nest beste samarbeidet. Det oppleves som omtrent like bra som samarbeidet med andre lag og foreninger med et gjennomsnitt på 4,6 på skalaen.

Hele 57 % som vurderer samarbeidet til 5 eller bedre på skalaen. 26 % vurderer samarbeidet til en 4-er på skalaen, mens 12 % mener samarbeidet ikke strekker seg lenger enn til en skår på 3. Totalt 5 % vurderer samarbeidet til å være de to laveste svarkategoriene (1 og 2).

ØNSKE OM SAMARBEID MED BEDRIFTER ELLER NÆRINGS LIV

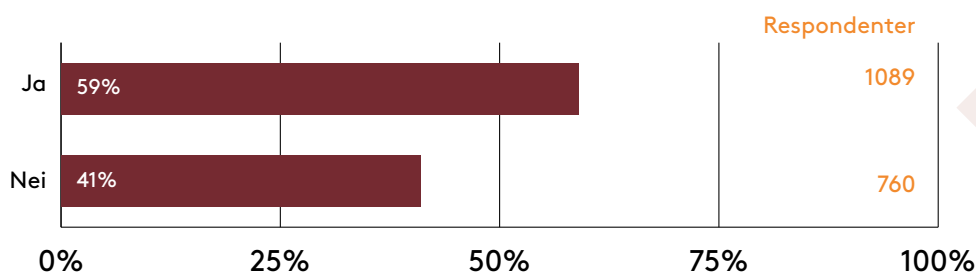
Når det kommer til ønske om samarbeid bedrift og næringsliv ser vi samme tendenser som med samarbeid med andre organisasjoner. De som har eksisterende samarbeid ønsker å fortsette disse eller å samarbeide mer i fremtiden, mens interessen er tydelig lavere blant de som ikke samarbeider.

I figur 19 ser vi at hele 97 % av de som i dag samarbeider med bedrift eller næringsliv ønsker å fortsette dette samarbeid eller å samarbeide mer i fremtiden.

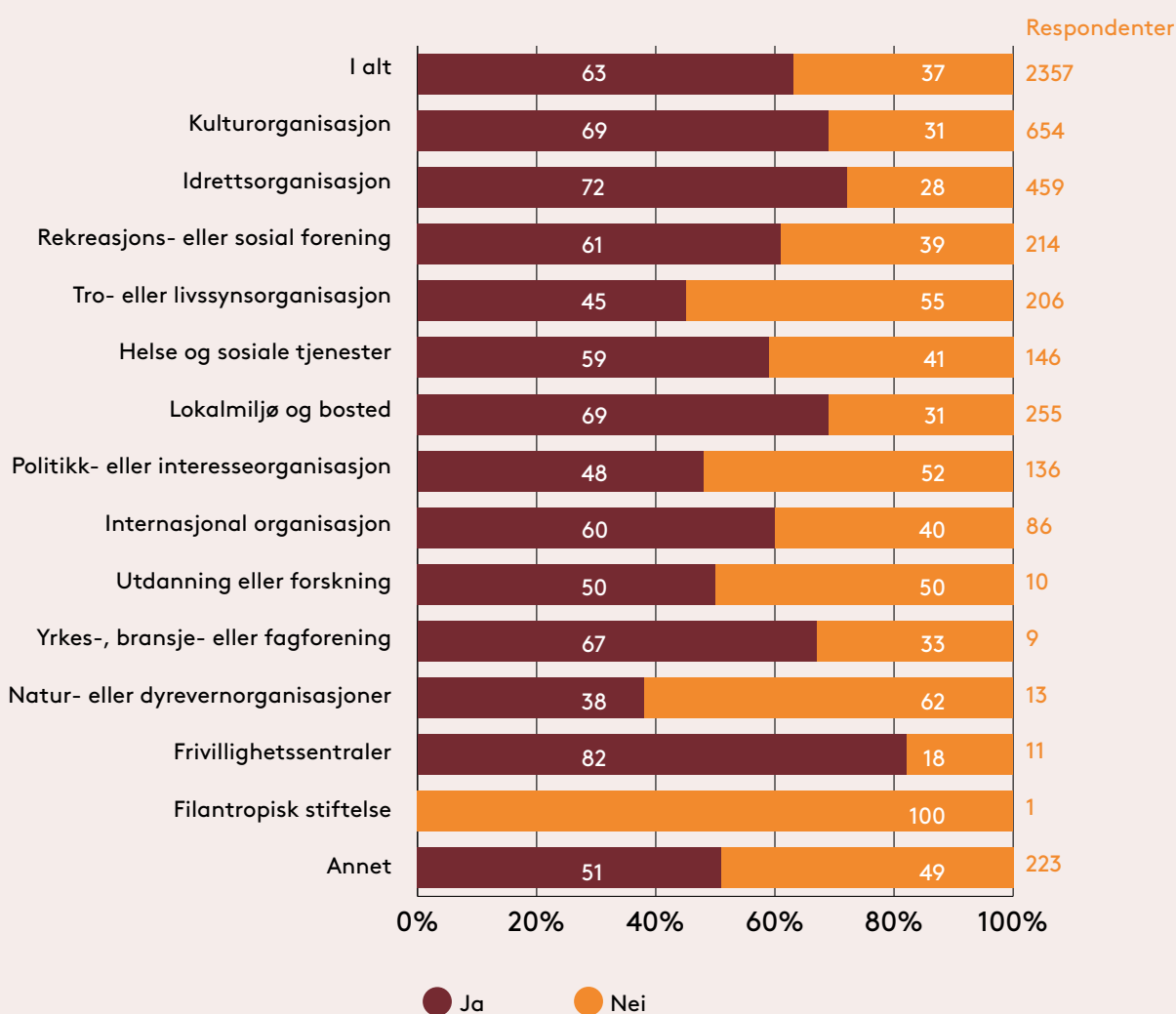
Figur 19. Ønske om samarbeid med bedrifter eller næringsliv: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med bedrifter eller næringsliv i fremtiden?

¹⁶ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsen Sund 2016 og inneholder derfor ikke resultater fra denne. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

Figur 20. Ønske om samarbeid med bedrifter eller næringsliv: Ønsker dere å samarbeide med bedrifter eller næringsliv i fremtiden?

Figur 20 viser resultater for de som ikke samarbeider med bedrifter eller næringsliv i dag, og av disse kan 59 % tenke seg et slikt samarbeid. 41 % har ikke et ønske om å samarbeide med næringslivet.

Figur 21. Samarbeid med kommunen: Har dere samarbeid med kommunen i dag?¹⁷

¹⁷ Resultatene fra nye Orkland 2019 og nye Kristiansand 2019 er ekskludert fra figuren siden spørsmålet ble stilt per kommune med mulighet for å svare for flere kommuner. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

SAMARBEID MED KOMMUNEN¹⁸

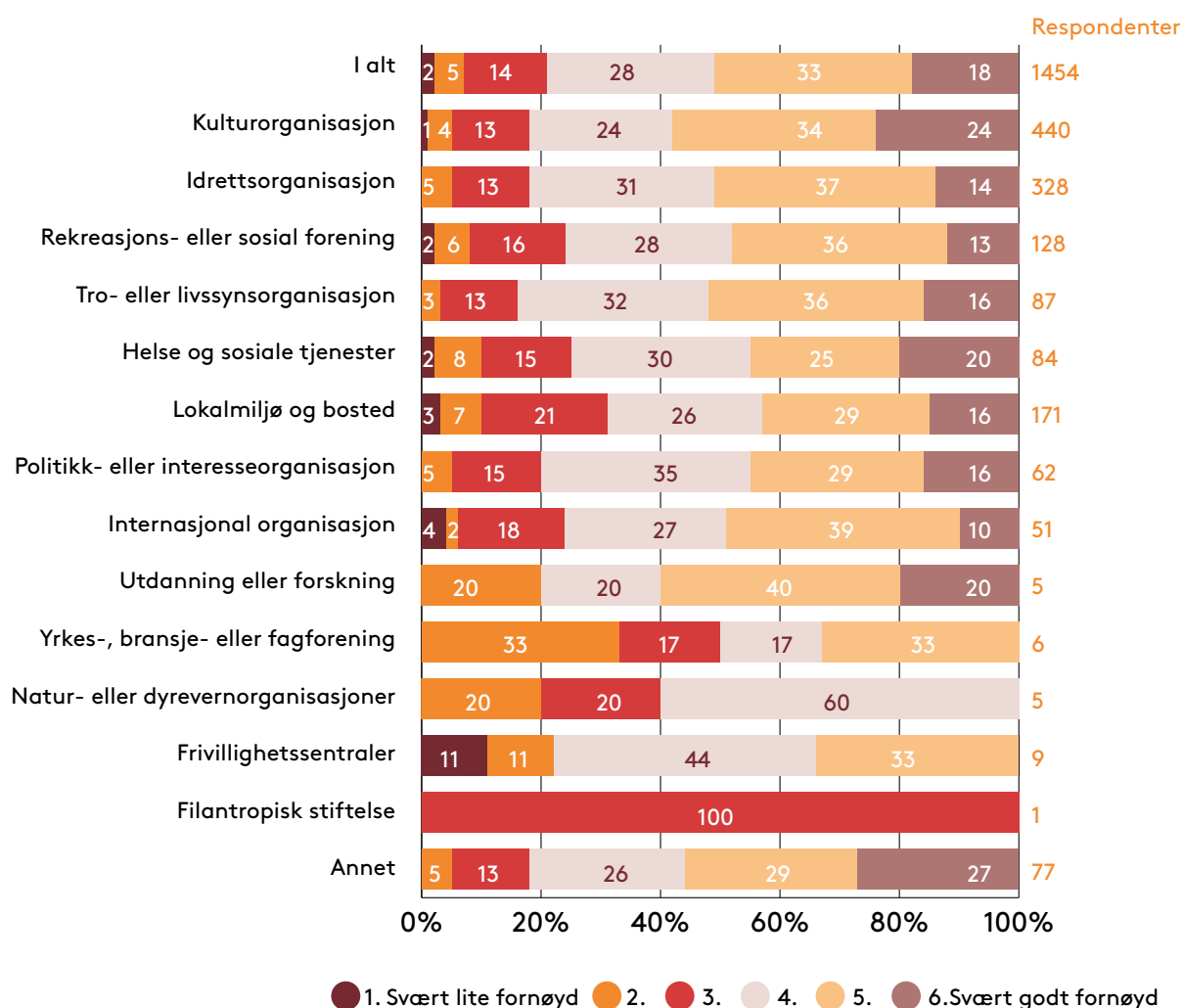
63 % av organisasjonene (1489 stykker) har samarbeid med kommunen (figur 21). Færre samarbeider med kommunen enn med andre lag eller foreninger, men det er betydelig mer vanlig enn samarbeid med bedrifter eller næringsliv.

Innen organisasjonstypene har idrettsorganisasjonene, kulturorganisasjoner og lokalmiljø og bosted størst andel som samarbeider med kommunen (respektivt 72 %, 69 % og 69 %). 67 % av yrkes-, bransje- eller fagforeninger og 61 % blant både helse og sosiale tjenester rekreasjon eller sosial forening oppgir det samme. For internasjonale organisasjoner

er andelen som samarbeider med kommunen på 60 %. Innen utdanning og forskning, politikk- eller interesseorganisasjoner, tros- eller livssynsorganisasjoner og i «annet»-gruppen samarbeider rundt halvparten med kommunen. Organisasjonstypen med lavest andel som har samarbeid med kommunen er natur- eller dyrevernorganisasjoner på 38 %.

VURDERING AV SAMARBEID MED KOMMUNEN

Organisasjonene har rangert samarbeidet med kommunen som noe lavere sammenlignet med andre lag, foreninger og næringslivet, med en gjennomsnittlig vurdering på 4,4

Figur 22. Vurdering av samarbeid med kommunen: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med kommunen er?¹⁹

¹⁸ I bydelskartleggingene (Vestre Aker 2016 og Gamle Oslo 2019) ble respondentene spurt om samarbeid med den spesifikke bydelen, ikke kommunen.

¹⁹ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsen Sund 2016 og inneholder derfor ikke resultater fra denne. Resultatene fra nye Orkland 2019 og nye Kristiansand 2019 er også ekskludert fra figuren siden spørsmålet ble stilt per kommune med mulighet for å svare for flere kommuner. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene

Selv om samarbeidet skåres noe lavere, er det likevel i seg selv en forholdsvis solid vurdering. 18 % av organisasjonene anser samarbeid med kommunen som veldig vellykket, mens 34 % svarer 5 på skalaen. Ved å slå sammen de som har svart de tre høyeste kategoriene, får vi totalt en andel på 79 % som er over middels fornøyd med samarbeidet. Andelen som svarer 3 og 2 på skalaen er henholdsvis 14 % og 5 %, mens den laveste scoren 1 er gitt av bare 1 % av respondentene.

Blant de ulike organisasjonstypene skåres kulturorganisasjonene og organisasjonene i «annet»-gruppen samarbeidet med kommunen høyest med en gjennomsnittsskår på 4,6. Kulturorganisasjonene skiller seg ut med en høy andel som svarer i den høyeste kategorien (24 %) og en svært liten andel i de tre laveste kategoriene (totalt 17 %). I «annet»-gruppen svarer hele 56 % 5 eller 6 på skalaen, og er således fornøyd med samarbeidet. 26 % svarer 4, og kun 18 % svarer 3 eller lavere.

Videre har både politikk- og interesseorganisasjoner en gjennomsnittsskår på 4,5, noe som er også et solid resultat.

Innenfor både idrettsorganisasjoner, rekreasjon eller sosiale foreninger, utdanning eller forskning og tros- eller livssynsorganisasjoner, vurderes samarbeidet med kommunen til 4,4. Innen helse og sosiale tjenester og internasjonale organisasjoner skåres samarbeidet til 4,3, og blant organisasjonene

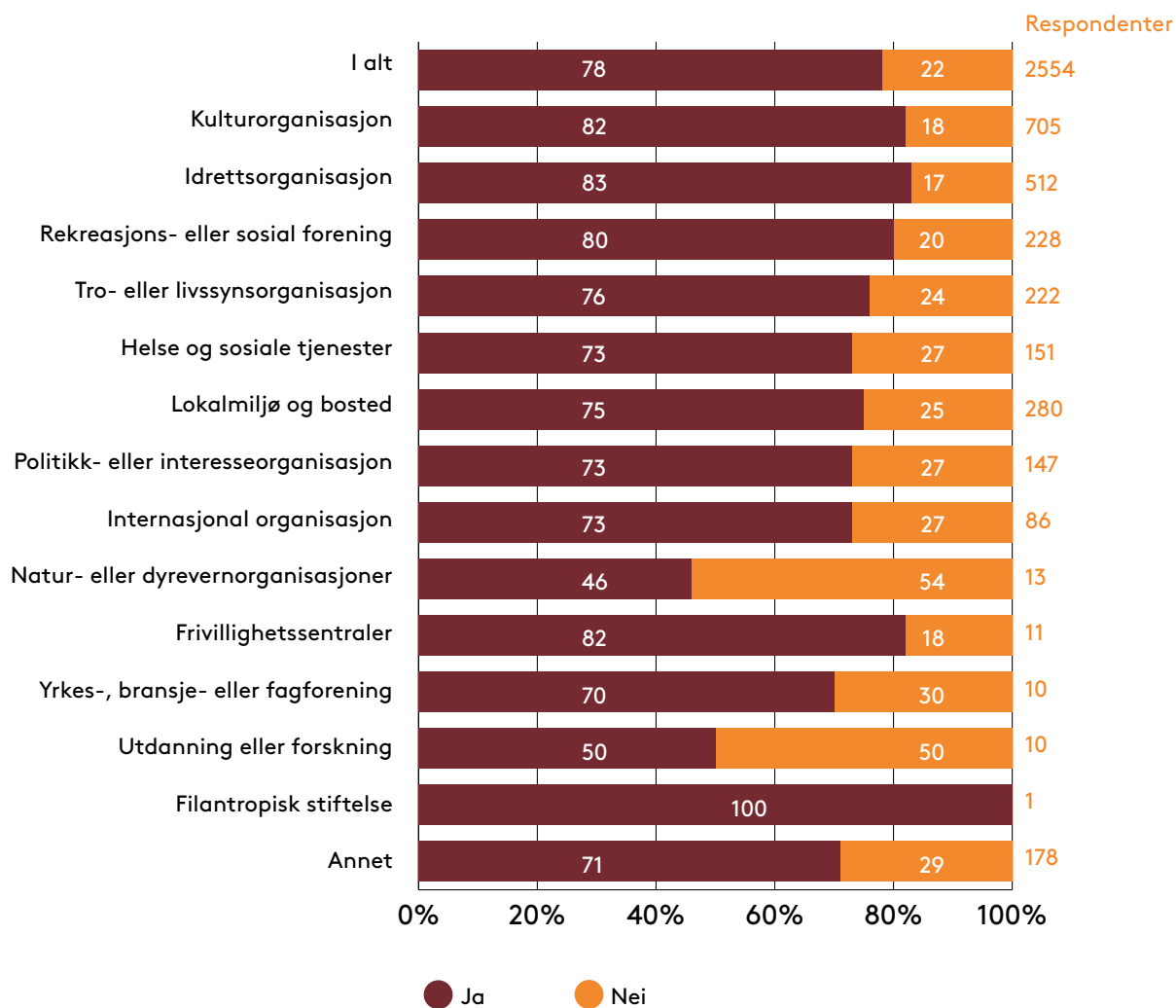
i lokalmiljø og bosted skåres det til 4,2. Yrkes-, bransje- eller fagforeninger, natur- eller dyrevernor-organisjoner og filantropisk stiftelse har de laveste gjennomsnittsskårene på henholdsvis 3,5, 3,4 og 3,0. Imidlertid er det ganske få organisasjoner i disse organisasjonstypene.

KOMMUNENS ØNSKE OM SAMARBEID

78 % rapporterer at de oppfatter at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten (figur 23). Dette utgjør 1997 organisasjoner.

Idrettsorganisasjoner, kulturorganisasjoner og rekreasjon eller sosiale foreninger rapporterer respektivt at 83 %, 82 % og 80 % har en opplevelse av at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten. Innen de fleste andre organisasjonstypene oppgis det at rundt tre fjerdedeler opplever et ønske om samarbeid fra kommunen.

De organisasjonene som skiller seg mest fra snittet er organisasjonstypene med færrest respondenter som ikke har vært tilgjengelige siden 2018. Dette ser vi blant natur- eller dyrevernor-organisjoner og foreninger innen utdanning og forskning, hvor henholdsvis 46 % og 50 % oppgir at de opplever at kommunen ønsker et samarbeid med frivilligheten. Det samme gjelder for 70 % av yrkes-, bransje- eller fagforeningene. Mens 82 % av frivillighetsentralene og 100 % av de filantropiske stiftelsene svarer det samme.

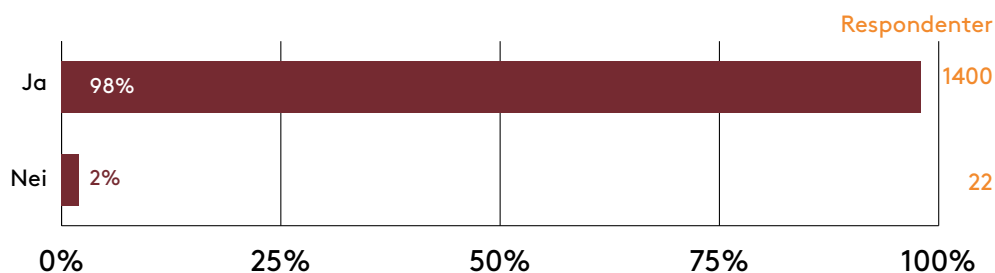
Figur 23. Kommunesamarbeid: Opplever dere at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten?²⁰

²⁰ Resultatene fra nye Kristiansand 2019 er også ekskludert fra figuren siden spørsmålet ble stilt per kommune med mulighet for å svare for flere kommuner. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016–2020 inngår i resultatene.

ØNSKE OM SAMARBEID MED KOMMUNEN

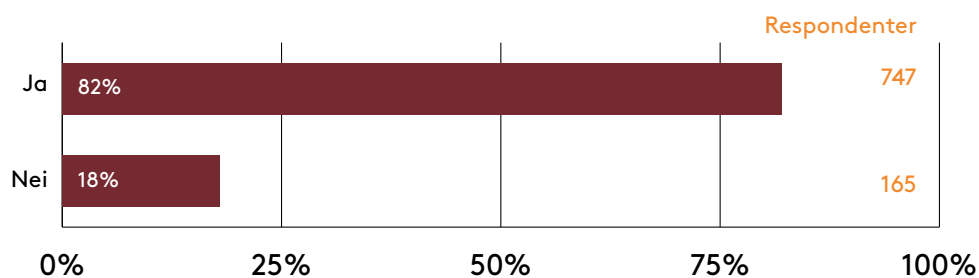
Figur 24 og 25 viser resultater for organisasjonenes ønske om å samarbeide med kommunen. I figur 24 ser vi resultatene for organisasjoner som allerede samarbeider med kommunen. Hele 98 % ønsker å fortsette dette samarbeidet eller å samarbeide mer i fremtiden. Kun en liten andel på 2 %, noe som tilsvarer 22 organisasjoner, ønsker ikke å opprettholde eller utvide eksisterende kommunesamarbeid.

Figur 24. Ønske om samarbeid med kommunen: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med kommunen i fremtiden?

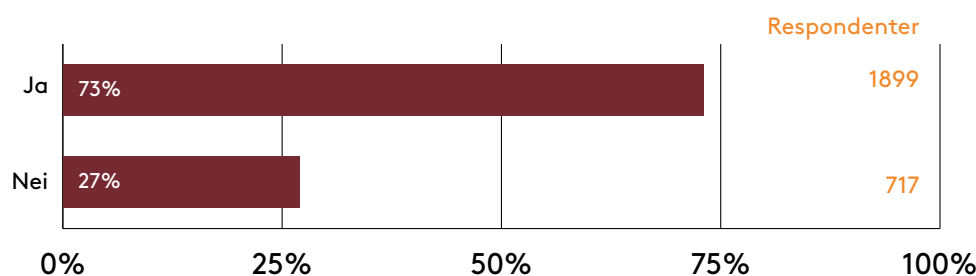
Når det kommer til organisasjoner som ikke har et samarbeid med kommunen i dag kan hele 82 % tenke seg dette. Dette gjør kommunen til den mest attraktive samarbeidspartneren blant organisasjonene som ikke har eksisterende samarbeid. Som nevnt tidligere er tilsvarende tall for samarbeid med andre organisasjoner 57 %, og 59 % for samarbeid med bedrifter eller næringsliv.

Figur 25. Ønske om samarbeid med kommunen: Ønsker dere å samarbeide med kommunen i fremtiden?

MØTEARENAER FOR FRIVILLIGHET OG KOMMUNE

Organisasjonene ble spurt om de ønsker at kommunen skal legge til rette for faste møter med frivillige lag og foreninger i kommunen. 73 % av organisasjonene ønsker at kommunen skal gjøre dette, noe som utgjør 1899 organisasjoner.

Figur 26. Kommunesamarbeid: Ønsker dere at kommunen skal legge til rette for faste møtearenaer for frivillighet i kommunen?²¹

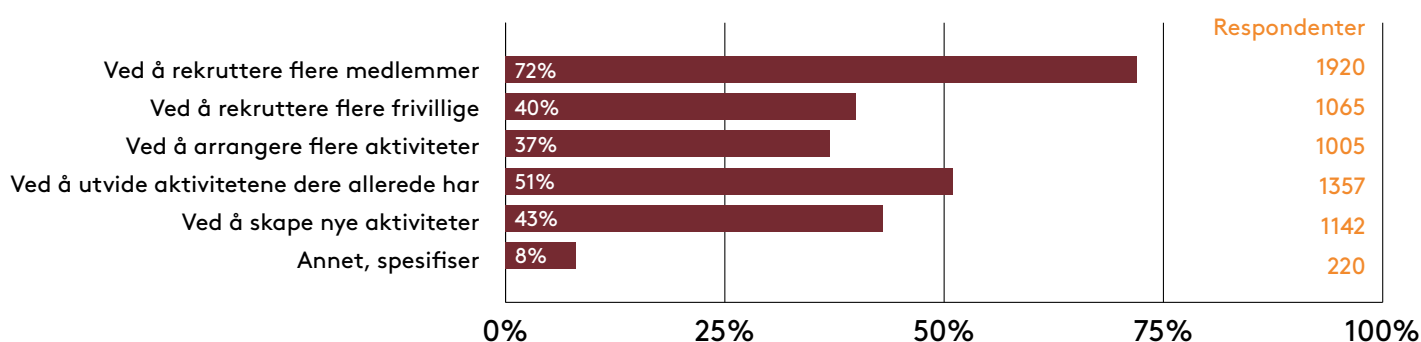
²¹ Spørsmålet ble ikke stilt i undersøkelsene i Askøy 2016 og Bydel Vestre Aker 2016, og inneholder derfor ikke resultater fra disse. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

5. Målsetninger og hindringer

FORENINGENES VIKTIGSTE UTVIKLINGSPUNKTER

Organisasjonene ble bedt om å definere hvordan de ønsker å utvikle seg fremover. 72 % av organisasjonene ønsker å utvikle seg ved å rekruttere flere medlemmer, og dette er tydelig det mest utbredte målet (figur 27).

Andre utviklingspunkter knyttes til aktivitetstilbudet, der 51 % ønsker å utvide aktivitetene de allerede tilbyr i dag og 43 % ønsker å skape helt nye aktiviteter. 40 % ønsker å utvikle organisasjonen ved å rekruttere flere frivillige. 37 % oppgir at organisasjonen kan utvikles ved å arrangere flere aktiviteter. 8 % ønsker å utvikle organisasjonen på andre måter.

Figur 27. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 2685.²²

²² Spørsmålet ble ikke stilt i de fire første undersøkelsene i 2016 (Askøy, Bydel Vestre Aker, Kvam og Fusa), og inneholder derfor ikke resultater fra disse. Alle resterende undersøkelser i perioden 2016-2020 inngår i resultatene.

Resurser for arbeid med kommunal frivillighetspolitikk

Frivillighet Norge har siden 2013 jobbet arbeidet systematisk med å bistå kommuner og bydeler med å utvikle en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk. Dette gjør at man har samlet en stor mengde kunnskap om hvilke utfordringer organisasjonene opplever lokalt, og hvordan kommunene bør legge til rette for vekst og utvikling. Det er tidligere gjort to oppsummerende rapporter fra forskjellige deler av

dette arbeidet som er tilgjengelig på www.samhandlingskoden.no/rapporter

[Samhandlingskoden.no](http://www.samhandlingskoden.no) samler resurser om hvordan og hvorfor kommuner bør utvikle en helhetlig frivillighetspolitikk. Her finner man også eksempler fra kommuner som har utviklet en frivillighetspolitikk, og forslag til hvordan en prosess bør gjennomføres.

De ti frivillighetspolitiske bud

På Frivillighet Norges årsmøte 2015 vedtok en samlet frivillighet ti frivillighetspolitiske bud for samarbeid mellom frivillig sektor og kommune. Vi anbefaler at kommunene bruker disse i utvikling av sin frivillighetspolitikk. Disse er lagt ved nedenfor.

1. Kjenn frivilligheten i kommunen din

Innhent kunnskap om de frivillige organisasjonene. Hva driver de med? Hvilke mål, ressurser og utfordringer har de? Vil de samarbeide mer med kommunen, næringsliv, eller organisasjoner?

2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk

Inviter hele bredden av frivilligheten til dialog. Tenk frivillighet i all kommunal planlegging. Frivillighetspolitikken bør revurderes ved nytt kommunestyre.

3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi

Frivillige er frie og villige til å gjøre det de vil. Det må de få lov til å være, ellers dør frivilligheten ut.

4. Forenkling gir mer frivillighet

Tiden som brukes på byråkrati er tid som kan brukes på mer frivillighet. Gjennomfør tiltak som forenkler søknadsskriving, rapportering og kontakt med kommunen.

5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling

Vis organisasjonene tillit og legg til rette for at de kan nå sine egne mål. Da når kommunen samtidig mange av sine mål.

6. Skap dialog med frivillighet

Skap faste møteplasser for organisasjonene. Rådfør dere med frivilligheten. Gi kommunalt ansatte opplæring i frivillighetsmangfoldet, slik at de kan invitere flere folk til å bli med. Husk at frivillige ofte jobber, så møter må være etter arbeidstid!

7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi

Frivilligheten er «samfunnets vaktbikkje» og skaper bl.a. lokalsamfunnsutvikling, kunnskap, sosiale møteplasser, tilhørighet, demokratiopplæring og er helsefremmende.

8. Gi frie midler

Frie midler er en forutsetning for at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

9. Ikke konkurrer med frivilligheten

Tilrettelegg for bedre rekruttering av frivillige til organisasjonene. Ikke «stjel» de frivillige fra organisasjonene for å utføre kommunale tiltak.

10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling i frivilligheten. Et eksempel er å legge til rette for lokaler som frivilligheten kan bruke.

FRIVILLIG.NO OG UNGFRITID.NO

Mange respondenter peker på at rekruttering av tillitsvalgte og frivillige er utfordrende, og at de har mål både om å rekruttere flere og ha mer aktivitet.

Frivillighet Norge drifter den nasjonale rekrutteringsportalen Frivillig.no. Her kan foreningene legge ut oppdrag de trenger frivillige til og informasjon om egen forening. Frivillig.no kan også fungere som egne sider med informasjon om foreningene, i tillegg til oppdragene som legges ut. På den måten kan de øke synligheten i egen kommune, nå ut til folk som ikke vanligvis blir spurt og rekruttere flere nye frivillige.

Vi anbefaler alle kommuner å informere organisasjonslivet i sin kommune om denne muligheten. Det er også mulig å lenke direkte til oppdragene på Frivillig.no fra Facebook og egne nettsider.

Med samme tankegang og samme tekniske plattform som Frivillig.no, utvikler nå Frivillighet Norge den nye nettsiden Ungfritid.no med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB. Ungfritid.no blir en digital oppslagstavle hvor frivillige organisasjoner kan legge ut varige organiserte fritidsaktiviteter for barn og unge. Nettsiden gjør det enklere for frivillige organisasjoner å finne nye deltagere, og enklere for barn, ungdom, foresatte og andre å finne varige fritidsaktiviteter.

Både Ungfritid.no og Frivillig.no utvikles og drives av frivilligheten selv gjennom Frivillighet Norge. Dette er gratis løsninger for organisasjonene som vil vise frem sine fritidsaktiviteter og frivillige oppgaver i hele landet.

FRITIDSERKLÆRINGEN

Kommunene ved KS, frivilligheten og staten har gått sammen om en felles innsats for at alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, skal få mulighet til å delta jevnlig i én organisert fritidsaktivitet. Fritidserklæringen bygger på FN's konvensjon om barnets rettigheter, som sier at barn har rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder. Ikke alle organisasjonene svarer at de kjenner fritidserklæringen, men det trekkes frem flere forslag til hvordan man kan jobbe med problemstillingen i rapporten. Løsningene for hvordan barn kan delta i organiserte tilbud, vil variere fra kommune til kommune og mellom lokale organisasjoner, klubber, lag og foreninger. Vi anbefaler at kommunene bidrar i dette arbeidet, både økonomisk og ved å være en lokal pådriver generelt i det lokale arbeidet med å sikre at alle barn får muligheten til å delta i minst én organisert fritidsaktivitet.

Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge (NDFU) er en sammenslutning av frivillige organisasjoner som har utviklet et samtaleverktøy for å gjøre det enklere å lage inkluderende fritidsaktiviteter for barn. Frivillighet Norge anbefaler kommunen å informere foreninger, skoler og andre som driver aktivitetstilbud for barn om verktøyet og problemstillingen. Allemed finnes i to versjoner – den ene er rettet mot lag og foreninger, mens den andre er rettet mot kommunens ansatte, hvor målet er å skape diskusjon og finne gode tiltak som kommunen kan gjøre alene og/eller i samarbeid med frivilligheten. Verktøyene er gratis og kan lastes ned på allemed.no.

FRIVILLIG

Oslo

LHB-

Idrettsklubb

dball

all

y

Rental Radio
www.rentalradio.no
800 00 00 00
NVR FORBUDSLOTT

Liste over figurer

FIGUR 1. Organisasjonstype: Hva slags type lag/forening er dere? (Kategoriene er basert på FNs internasjonale kategorisering av frivillige organisasjoner). Antall respondenter: 3368	11
FIGUR 2. Overordnet tilhørighet: Er ditt lag eller forening tilknyttet en regional eller nasjonal organisasjon? Antall respondenter: 3369.....	11
FIGUR 3. Utvikling i medlemsmasse: Hvordan har medlemstallet utviklet seg de siste 5 årene?	12
FIGUR 4. Rekruttering: Hvor lett eller vanskelig er det å rekruttere følgende grupper til laget/foreningen?	14
FIGUR 5. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen. Antall respondenter: 1 653.....	15
FIGUR 6. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen fordelt på aldersgrupper blant medlemmene. Antall respondenter: 683.....	16
FIGUR 7. Kommunal støtte: Andelen organisasjoner som mottar støtte fra kommunen fordelt på aldersgrupper blant medlemmene har et aktivitetstilbud for. Antall respondenter: 705.....	16
FIGUR 8. Mulighet for finansiering av nye aktiviteter.	17
FIGUR 9. Lokaler: Eier, leier eller låner dere de lokalene/områdene dere bruker i forbindelse med aktivitetene deres? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.	17
FIGUR 10. Leieavtale: Hvem har dere leieavtale med? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.....	18
FIGUR 11. Låneavtale: Hvem har dere låneavtale med? Det er mulig å krysse av på flere alternativ.....	18
FIGUR 12. Tilfredshet med lokaler: Hvor fornøyd er dere med tilgangen til egnede lokaler/anlegg for aktivitetene deres?	19
FIGUR 13. Samarbeid med andre lag eller foreninger: Har organisasjonen samarbeid med andre lag/foreninger i dag?.....	21
FIGUR 14. Vurdering av samarbeid med andre lag eller foreninger.....	22

FIGUR 15. Ønske om samarbeid med andre lag eller foreninger: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med lag eller foreninger i fremtiden?	23
FIGUR 16. Ønske om samarbeid med andre lag eller foreninger: Ønsker dere å samarbeide med andre lag eller foreninger i fremtiden?	23
FIGUR 17. Samarbeid med bedrift eller næringsliv: Har organisasjonen samarbeid med en bedrift eller næringslivet i dag?	24
FIGUR 18. Vurdering av samarbeid med bedrift eller næringsliv	25
FIGUR 19. Ønske om samarbeid med bedrifter eller næringsliv: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med bedrifter eller næringsliv i fremtiden?	25
FIGUR 20. Ønske om samarbeid med bedrifter eller næringsliv: Ønsker dere å samarbeide med bedrifter eller næringsliv i fremtiden?	26
FIGUR 21. Samarbeid med kommunen: Har dere samarbeid med kommunen i dag?	26
FIGUR 22. Vurdering av samarbeid med kommunen: Hvor vellykket mener du at samarbeidet med kommunen er?	27
FIGUR 23. Kommunesamarbeid: Opplever dere at kommunen ønsker å samarbeide med frivilligheten?	29
FIGUR 24. Ønske om samarbeid med kommunen: Ønsker dere å fortsette eksisterende samarbeid eller å samarbeide mer med kommunen i fremtiden?	30
FIGUR 25. Ønske om samarbeid med kommunen: Ønsker dere å samarbeide med kommunen i fremtiden?	30
FIGUR 26. Kommunesamarbeid: Ønsker dere at kommunen skal legge til rette for faste møtearenaer for frivillighet i kommunen?	30
FIGUR 27. Utviklingspunkter: Hvordan ønsker dere å utvikle foreningen fremover? (Det var mulig å krysse av på flere alternativer). Antall respondenter: 2685.....	31

Liste over kartlegginger

År	Kommune
2016	Askøy kommune
2016	Bydel Vestre Aker
2016	Kvam kommune
2016	Sund kommune
2016	Fusa kommune
2016	Hå kommune
2016	Karmøy kommune
2016	Klepp kommune
2016	Fjell kommune
2017	Stord Kommune
2017	Voss kommune
2017	Tysvær kommune
2017	Hamar kommune
2017	Sandnes kommune
2018	Haugesund kommune
2018	Strand kommune
2018	Sola kommune
2018	Sømna kommune
2018	Nye Asker kommune
2018	Eidsvoll kommune
2018	Gjesdal kommune
2018	Time kommune
2019	Randaberg kommune
2019	Etne kommune
2019	Øyer kommune
2019	Sauda kommune
2019	Nye Orkland kommune
2019	Bergen kommune
2019	Nye Kristiansand kommune
2019	Gamle Oslo
2020	Vennesla kommune
2020	Suldal kommune
2020	Bokn kommune

Frivillighetens TRE

